

ENEBAKK KOMMUNE KOMMUNALTEKNIKK
Prestegårdsveien 4
1912 ENEBAKK

Saksbehandler, innvalgstelefon
Anette Strømme, 22003654

Vedtak om tillatelse etter forurensingsloven for Enebakk kommune til utslipp av kommunalt avløpsvann fra Ytre Enebakk tettbebyggelse og Flateby tettbebyggelse

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus fatter vedtak om tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av kommunalt avløpsvann for Enebakk kommune, fra de to tettbebyggelsene Ytre Enebakk og Flateby.

Tillatelsen gjelder fra dags dato, og erstatter tidligere tillatelse datert 18.05.2012, sist endret 20.07.2016. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt.

Statsforvalteren fatter vedtak om gebyr på kr 228 200 for behandling av saken.

Vedtaket om tillatelse og gebyrfastsettelse kan påklages innen 3 uker.

Vi viser til søknad mottatt 18.12.2024 fra Enebakk kommune om tillatelse etter forurensningsloven til utslipp fra avløpssektoren i kommunen. Statsforvalteren mottok tilleggsinformasjon i form av revidert søknad 31.01.2025, og ytterligere opplysninger 28.10.2025.

Bakgrunn

Statsforvalteren sendte Enebakk kommune et varsel om pålegg om opplysninger til tillatelse for utslipp av kommunalt avløpsvann 11.01.2024, og deretter pålegg om opplysninger 08.02.2024. Vi ba om at opplysningene skulle utgjøre søknadsgrunnlaget for ny tillatelse etter forurensningsloven for utslipp fra avløpssektoren for Enebakk kommune, som innbefatter alle avløpsrenseanlegg og avløpsnett med utslippspunkter i tettbebyggelsene innenfor kommunens grenser. Utredning av nitrogenfjerning og behandling av avløpslam skulle inngå i søknaden.

Enebakk kommune har en tillatelse for avløpssektoren gitt av Fylkesmannen i Oslo og Akershus (nå Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus) 18.05.2012, med siste endring av 20.07.2016. Endringen gjaldt utslippsdybde for utslippsledning fra Enebakk (Kirkebygda) sentralrenseanlegg. Da tillatelsen er over ti år vurderer Statsforvalteren at det er behov for en fullstendig revisjon

av tillatelsen for avløpssektoren i Enebakk kommune, slik at den blir oppdatert med vilkår som følger dagens praksis for avløpstillatelser.

Søknad

Enebakk kommune har i dag to tettbebyggelser med tilhørende avløpsrenseanlegg; Enebakk sentralrenseanlegg og Flateby avløpsrenseanlegg. Begge avløpsrenseanleggene har utslipp til Øyeren. Kommunen oppgir i søknaden at avstanden mellom de to tettbebyggelsene er 7 km. Kommunen planlegger ikke boligutbygging mellom de to tettbebyggelsene da de skal opprettholde jordbruksarealene som er der, dermed er det ikke noe som tilsier at de to tettbebyggelsene vil vokse sammen.

Ytre Enebakk tettbebyggelse med Enebakk sentralrenseanlegg

Enebakk sentralrenseanlegg (tidligere navn: Kirkebygda sentralrenseanlegg) har i dag sekundærrensetrinn og forblir uendret både i størrelse og renseløsning. Kommunen søker om en lavere ramme enn gitt i tidligere tillatelse (12 500 pe (BOF₅)). Kommunen søker nå om en ramme på 9 400 pe (BOF₅) for Enebakk sentralrenseanlegg, som tilsvarer forventet maksimal belastning på avløpsrenseanlegget i 2050. Det søkes om følgende utslippsgrenser for Enebakk sentralrenseanlegg: Tot-P 90 %, SS 90 %, KOF 75 % og BOF₅ 70 %. Utslipet føres til eksisterende utslippspunkt i Øyeren Sør.

Flateby tettbebyggelse med Flateby avløpsrenseanlegg

Flateby avløpsrenseanlegg skal utvides med biologisk rensetrinn (sekundærrensing) for å redusere utslippet av organisk stoff. Enebakk kommune søker om en ramme på 8 000 pe (BOF₅) for Flateby avløpsrenseanlegg. Dette er en dobling av tidligere kapasitet ved anlegget. Rammen er større enn forventet maksimal belastning på avløpsrenseanlegget som er beregnet til 6 900 pe i 2050. Enebakk kommune søker om følgende utslippsgrenser for Flateby avløpsrenseanlegg: Tot-P 90 %, SS 90 %, KOF_{CR} 75 % og BOF₅ 70 %. Utslipet føres til eksisterende utslippspunkt i Øyeren Nord.

Utredning av behovet for nitrogenfjerning

Enebakk kommune har utredet behovet for nitrogenfjerning ved begge tettbebyggelsene, og kommet frem til at det ikke er behov for å etablere nitrogenfjerning da de to tettbebyggelsenes utslippspotensiale er forventet å ligge under 10 000 pe (BOF₅) per tettbebyggelse i dag og minst 10 år frem i tid. Kommunen planlegger ikke vekst som gjør at de to tettbebyggelsen sammenkobles.

Enebakk kommune har vurdert ulike løsninger for etablering av nitrogenfjerning, og kommet frem til at per i dag er disse løsningene uforholdsmessig kostbare basert på kost/nytte. Utslippstørrelsen er beregnet til å forbli under 10 000 pe (BOF₅) per avløpsrenseanlegg frem til 2050.

Avløpsnett

Kommunen har ca. 110 km spillvannsledninger (separat ledningsnett) og totalt 34 pumpestasjoner. Kommunen planlegger å installere vannmåler på alle pumpestasjoner i løpet av 2025. Mål satt i hovedplan er å redusere fremmedvannmengden fra 60 % til 50 % innen 2030. Mål for samlet virkningsgrad for avløpsnettet i begge tettbebyggelsene er over 95 % innen 2030 og 97 % innen 2035. Kommunen arbeider for at de totale overløpsutslippene fra kommunens avløpsnett skal bli under 2 % innen 2035.

Slambehandling

Avløpsslam som oppstår i avløpsrensaneanleggene avvannes og transporteres bort for videre behandling. Enebakk kommune er med i det interkommunale slamsamarbeidet på Romerike hvor det skal startes opp et biogassanlegg i 2025 på Krogstad Miljøpark.

Utslipp til luft

Drift av avløpsrensaneanleggene ved ventilering over tak og utkjøring av slam kan medføre utslipp av lukt. Rensing av luft over tak vil vurderes ved behov. Det er ikke registrert klager fra naboer ved dagens drift.

Støy

I forbindelse med utbygging av Flateby avløpsrensaneanlegg, vil kommunen hente inn informasjon vedrørende støyulempere ved naboer.

Vurdering av konsekvenser for natur- og vannmiljø

Målinger kommunen har foretatt indikerer ikke betydelige utslipp til lokale resipienter. Kommunen har gjennomført tiltak på pumpestasjonene Elverum, Råken, Gran og Tangen 2. Dette har redusert overløpsdriften.

Vedlagt søknaden er modellberegninger for utslipp fra Enebakk sentralrensaneanlegg og Flateby avløpsrensaneanlegg gjennomført i 2023/2024, som er et utdrag fra rapporten fra DHI «Resipientmodellering Vormå, Glomma og Øyeren. Vurdering av resipientens tilstand og avløpsrensaneanleggenes påvirkning». DHI sine modelleringer viser at utslippene fra avløpsrensaneanleggene har begrenset påvirkning på Øyeren og ikke er av en slik størrelse at de endrer innsjøens tilstand. Rapporten viser at en betydelig andel av utslippene transporteres videre nedstrøms i Glomma, og videre ut i Oslofjorden, og at disse samlet utgjør en merkbar del av de totale tilførselene til vassdraget.

Høring

Statsforvalteren har 27.02.2025 sendt søknaden på høring til Akershus Fylkeskommune og interesseorganisasjoner. Søknaden ble også lagt ut på Statsforvalteren sine nettsider og i høringsannonse i Enebakk avis. Høringsfristen ble satt til 31.03.2025.

Vi har ikke mottatt noen høringsuttalelser i saken.

Enebakk kommunes kommentarer til utkast til tillatelse

Statsforvalteren sendte 04.11.2025 utkast til vedtak og tillatelse til Enebakk kommune for kommentarer. Samtidig inviterte vi kommunen til et møte for gjennomgang av våre vurderinger for vilkår i tillatelsen. Møte ble avholdt 27.11.2025 der agenda var vannforskriften, rammer og utslippskrav, nitrogenrensekrav, langsiktighet, og andre kommentarer kommunen hadde til utkastet. Statsforvalteren har svart ut kommunens kommentarer til utkastet til tillatelse i dette vedtaket, under de respektive temaene.

Statsforvalterens vurdering

Generelt

I utgangspunktet er det forbudt å forurense, jf. forurensningsloven § 7. Etter lovens § 11 kan forurensningsmyndigheten likevel, etter søknad, gi tillatelse til virksomhet som kan medføre

forurensning. Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis etter § 11 og fastsetter vilkårene etter forurensningsloven § 16, legges det vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 femte ledd.

Statsforvalteren vurderer også søknad om tillatelse opp mot vannforskriften § 4, som sier at «tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand». I tillegg skal alle saker som berører naturmangfold ifølge naturmangfoldloven § 7, vurderes etter prinsippene i §§ 8-12 i samme lov.

Det er virkningene av det omsøkte tiltaket på det aktuelle stedet som er vurdert. Dersom tiltakshaver senere ønsker å gjennomføre tiltaket på en annen måte enn beskrevet i søknaden må det søkes på nytt.

Selv om forurensningen holdes innenfor fastsatte vilkår, plikter tiltakshaver å redusere sine utslipp og påvirkning på miljøet så langt det er rimelig uten urimelige kostnader.

Lovgrunnlag og myndighet

Aktuell virksomhet krever tillatelse etter forurensningsloven § 11, jf. forurensningsforskriften § 14-4. Vilråene er gitt i medhold av forurensningsloven § 16.

Statsforvalteren har behandlet saken som rett forurensningsmyndighet for utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser, jf. forurensningsforskriften § 14-3 og rundskriv T-3/12.

Forurensningsforskriften kapittel 14 gjelder for utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelse med samlet utslipp større enn eller lik 2 000 pe til ferskvann og 10 000 pe til saltvann. Dette følger av § 14-1. Tettbebyggelse er definert i kapittel 11 om generelle bestemmelser for avløp, og § 11-3 bokstav k. Avgrensningen avgjøres etter geografisk utstrekning og/eller på bakgrunn av overføringsledninger. Avgrensningen er uavhengig av kommune- og fylkesgrenser. Dersom avløpsvann fra to eller flere tettbebyggelser samles opp og føres til ett felles renseanlegg eller utslippssted, regnes tettbebyggelsen som én tettbebyggelse.

Vurdering av forurensningspotensialet fra anleggene

Formål med tillatelse

Avløpssektoren utgjør en viktig infrastruktur for å samle opp og rense avløpsvann for å redusere forurensning av vann og vassdrag. Samtidig har også sektoren forurensende utslipp til vann gjennom overløp, lekkasjer på avløpsnett og utslipp fra avløpsrenseanlegg. I tillegg kan avløpssystemet medføre fare for forurensning av luft og til grunnen.

Utgangspunktet for de krav som stilles for kommunen sitt avløpssystem ligger i forurensningsforskriften kapittel 14. Forskriften utgjør minstekrav som skal overholdes. Forskriften må også ses i sammenheng med EUs vannrammedirektiv, som er implementert i norsk rett gjennom vannforskriften. At forurensningsforskriften oppstiller minstekrav innebærer at der Statsforvalteren anser det nødvendig ut fra en avveining av de fordeler og ulemper forurensningen fra avløpssystemet utgjør, kan det innføres strengere krav. I denne sammenheng vil vannforskriftens føringer om miljømål være et viktig premiss. Det vil normalt være resipientenes tåleevne som er styrende for de krav som blir satt. Sentralt er også hvilken teknologi man har tilgjengelig for å i størst mulig grad unngå den forurensning som avløpssektoren kan medføre.

Formålet med en tillatelse er derfor primært å beskytte miljøet mot uheldige virkninger av utslipp av avløpsvann, inkludert eventuelt forurenset overvann, for å oppnå god økologisk og kjemisk tilstand i berørte vannforekomster. I tillatelse med vilkår setter forurensningsmyndigheten krav som skal sikre tilfredsstillende oppsamling, transport og rensing av overvann, herunder tiltak for å hindre forurensning fra overløpsutslipp og lekkasjer fra avløpsnett.

Nytt avløpsdirektiv ble vedtatt av EU 27.11.2024. Implementeringen av det nye direktivet i norsk rett kan medføre endringer i forurensningsforskriften. Det vil til enhver tid være det strengeste kravet som gjelder.

Tettbebyggelse

Enebakk kommune har to tettbebyggelser. Tettbebyggelsene Ytre Enebakk og Flateby er i dag ikke koblet sammen, hverken med avløpsnett eller bebyggelse. Det foreligger ingen vedtatte reguleringsplaner som medfører sammenkobling av de to tettbebyggelsene. Tettbebyggelsene har hvert sitt avløpsrenseanlegg. Enebakk sentralrenseanlegg mottar og behandler avløpsvann fra Ytre Enebakk tettbebyggelse. Flateby avløpsrenseanlegg mottar og behandler avløpsvann fra Flateby tettbebyggelse.

Kommunen oppgir i søknaden at spredt bebyggelse inngår i den geografiske utbredelsen av tettbebyggelsene, samt i oppsamlingsbehovet. Enebakk kommune oppgir i kommentarer til utkast til tillatelse av 13.11.2025, at det er 500 boliger i kommunen som ligger utenfor tettbebyggelsenes geografiske utbredelse.

Begge tettbebyggelsene er regulert etter kapittel 14 i forurensningsforskriften. I henhold til tillatelsens punkt 1.1 skal Enebakk kommune til enhver tid ha oppdatert dokumentasjon på tettbebyggelsenes utbredelse (areal) og potensielle utslippsstørrelse i pe (beregnet etter NS 9426). Ved utbygging av kommunes infrastruktur eller vesentlig utvidelse av virksomhet som medfører økte utslipp fra tettbebyggelsene, skal tettbebyggelsenes geografiske utbredelse og utslippsstørrelse i pe BOF₅ oppdateres. Videre skal det være samsvar mellom tettbebyggelsens potensielle utslipp og etablert rensekapasitet. Avløpsrenseanleggene skal utformes slik at det kan motta og behandle alt avløpsvann som oppstår i sin tettbebyggelse under alle de klimatiske forhold som er normale for stedet hvor avløpsrenseanlegget ligger. Når tettbebyggelsenes potensielle oppsamlingsbehov for kommunalt avløpsvann skal vurderes, skal vedtatte reguleringsplaner for kommunen legges til grunn. Hensikten med dette er å sikre at behovet for økt oppsamlings- og behandlingsskapasitet for avløpsvann er tilpasset kommunens planer for ny utbygging av bolig- eller hytteområder, eller aktuell næringsvirksomhet. Plikt til tilknytning til eksisterende avløpsanlegg følger av forurensningsloven § 23 og plan- og bygningsloven § 27-2. Kommunene følger opp denne plikten som myndighet etter plan- og bygningsloven.

Alle avløpsrenseanlegg, over 50 pe, innenfor i tettbebyggelse som omfattes av forurensningsforskriften kapittel 14, vil få krav om å overholde vilkår til rensing og prøvetaking som fremkommer av forurensningsforskriften kapittel 14. Vi viser til forurensningsforskriften § 11-3 bokstav k om definisjonen av tettbebyggelse.

Enebakk kommune oppgir i søknaden at de ikke har avløpsrenseanlegg regulert etter forurensningsforskriften kapittel 13.

Vedrørende nitrogenfjerning

Tettbebyggelsens oppsamlingsbehov for avløpsvann angitt i pe (BOF₅) (tettbebyggelsens utslippsstørrelse) legges til grunn ved vurdering av behov for nitrogenfjerning. Dette gjelder både for tettbebyggelser med direkteutslipp til Oslofjorden og tettbebyggelser med utslippspunkt i vassdrag oppstrøms Oslofjorden. For tettbebyggelser oppstrøms Oslofjorden må utslippsstørrelsen være større enn eller lik 10 000 pe (BOF₅) for å få krav om nitrogenfjerning.

Med bakgrunn i innsendte opplysninger av 18.12.2024, vurderer vi at det ikke er behov for å stille vilkår om nitrogenfjerning for Flateby tettbebyggelse, da kommunen beregner at utslippsstørrelsen er under 10 000 pe (BOF₅). Kommunen beregner en belastning til Flateby avløpsrenseanlegg på 5 000 pe (BOF₅) i 2035 og deretter 6 900 pe (BOF₅) i 2050.

Når det gjelder utslippet fra Ytre Enebakk tettbebyggelse så er det tidligere gitt en ramme på 12 500 pe (BOF₅) i tillatelsen gitt 18.05.2012, endret 20.07.2016, for Enebakk (Kirkebygda) sentralrenseanlegg. Ifølge føringer fra Miljødirektoratet, skal Statsforvalteren stille krav om nitrogenfjerning i alle nye tillatelser til tettbebyggelser i Oslofjordens nedbørsfelt som har en ramme større enn eller lik 10 000 pe (BOF₅). Enebakk kommune oppgir i tilleggsinformasjon av 29.10.2025 til søknaden at dagens belastning til sentralrenseanlegget er 6 500 pe (BOF₅) og at kommunen forventer en belastning på 8 500 pe (BOF₅) i 2035 og deretter 9 400 pe (BOF₅) i 2050. Kommunen oppga i egenkontrollrapporteringen for 2023 at tilført mengde avløpsvann inn til Enebakk sentralrenseanlegg var ca. 5 600 pe (BOF₅). Enebakk kommune søker om å redusere rammen for Enebakk sentralrenseanlegg til 9 400 pe (BOF₅).

Statsforvalteren presiserer at dersom oppsamlingsbehovet for avløpsvann for henholdsvis Ytre Enebakk tettbebyggelse og/eller Flateby tettbebyggelse overstiger 10 000 pe (BOF₅), vil det bli stilt krav om nitrogenfjerning. Statsforvalteren anbefaler Enebakk kommune å tenke langsiktig og planlegge for en fremtidig løsning med nitrogenfjerning i god tid i god tid før tettbebyggelsenes utslippsstørrelse overstiger 10 000 pe (BOF₅).

Tillatelsens rammer for Ytre Enebakk tettbebyggelse

Enebakk kommune beregner et behov for oppsamling av 9 400 pe (BOF₅) i 2050 for Ytre Enebakk tettbebyggelse, og søker om en ramme på 9 400 pe (BOF₅) for tilførsel til Enebakk sentralrenseanlegg. Videre oppgir kommunen at framskrivning av befolkningen i Ytre Enebakk tettbebyggelse tilsier ca. 8 500 i 2035, og 9 500 i 2050. Av disse vil omtrent 1 000 ikke være tilknyttet offentlig avløpsnett.

Statsforvalteren gir en ramme på 8 500 pe (BOF₅) for Enebakk sentralrenseanlegg, med bakgrunn i vår vurdering om å ta hensyn til den samlede belastningen til Glomma og Øyeren. Se vår vurdering under *vurdering etter vannforskriften*. Vi vektlegger også at Ytre Enebakk tettbebyggelse ikke vil overstige denne rammen før det har gått over 10 år og tillatelsen kan tas opp til ny vurdering etter forurensningsloven § 18.

Tillatelsen omfatter utslipp fra samlet tilført avløpsmengde tilsvarende inntil 8 500 pe (BOF₅) målt i maksuke. Dersom tettbebyggelsens tilførte avløpsmengde til Enebakk sentralrenseanlegg målt i maksuke er større enn 8 500 pe (BOF₅) skal Statsforvalteren varsles, og Enebakk kommune må søke om endring av tillatelsen i henhold til faktisk belastning. Tillatelsens rammer er basert på tall fra søknaden og tilleggsinformasjon av 28.10.2025. Formålet med å sette rammer for tilført mengde organisk stoff i maksuke i tillatelsen, er å vite hvilket utslippspotensial som legger grunnlaget for vilkårene.

Vi legger vekt på at det til enhver tid skal være samsvar mellom potensielle mengder avløpsvann, både hydraulisk kapasitet og i pe (BOF₅), fra Ytre Enebakk tettbebyggelse ved alle klimatiske forhold, og etablert renskapasitet ved Enebakk sentralrenseanlegg.

Tillatelsens rammer for Flateby tettbebyggelse

Enebakk kommune beregner et behov for oppsamling av 6 900 pe (BOF₅) i 2050 for Flateby tettbebyggelse, og søker om en ramme på 8 000 pe (BOF₅) for tilførsel til Flateby avløpsrenseanlegg. Kommunen oppgir i søknaden at dagens samlede befolkning på Flateby er 4 100 (2023-tall). Av disse er 3 600 tilknyttet avløpsrenseanlegget. Videre oppgir kommunen at framskrivning av befolkningen i Flateby tettbebyggelse tilsier 5 700 i 2035, deretter 6 000 i 2040 og 6 900 i 2050. Av disse blir 5 500 tilknyttet Flateby avløpsrenseanlegg i 2040 og 6 500 i 2050. I tilleggsinformasjon gitt 28.10.2025 oppgir kommunen at de forventer en belastning på 5 000 pe (BOF₅) i 2035.

Statsforvalteren viderefører rammen på 4 000 pe (BOF₅) for Flateby avløpsrenseanlegg, deretter gis en ramme på 5 000 pe (BOF₅) når avløpsrenseanlegget får skjerpede krav til sekundærrensing fra 31.12.2027. Bakgrunnen for en lavere ramme for Flateby tettbebyggelse enn omsøkt, er vår vurdering om å ta hensyn til den samlede belastningen til Glomma og Øyeren, samt tilleggsinformasjon fra kommunen gitt 28.10.2025 om forventet belastning i 2035. Se vår vurdering under *vurdering etter vannforskriften*.

Enebakk kommune oppgir i tilbakemelding til utkast til tillatelse datert 13.11.2025, at tidsplan for ferdigstillelse av nytt rensetrinn ved Flateby avløpsrenseanlegg innen 31.12.2027 er urealistisk. Kommunen ønsker at fristen for ferdigstillelse av nytt avløpsrenseanlegg settes til 31.12.2029, med frist for at anlegget er ferdig innkjørt innen 31.12.2030. Statsforvalteren viser til vårt informasjonsbrev 18.12.2019 om at alle utslipp regulert etter forurensningsforskriften kap. 14 skal etterkomme krav i forurensningsforskriften § 14-6 om sekundærrensing, snarest mulig og senest innen 7 år. Dette er bakgrunnen for at vi setter frist for etablering av sekundærrensetrinn innen 2027. Vi presiserer også at sekundærrensekravet etter forurensningsforskriften gjelder, og at Flateby avløpsrenseanlegg i dag har avvik på dette kravet. Se også vår vurdering i avsnittet *Sekundærrensing - KOF_{CR} og BOF₅ under vurdering av utslippsgrenser* for Flateby avløpsrenseanlegg, når det gjelder skjerpede krav og skjerpet tidsfrist for sekundærrensing.

Tillatelsen omfatter utslipp fra samlet tilført avløpsmengde inntil 4 000 pe (BOF₅) frem til 30.12.2027 og deretter 5 000 pe (BOF₅) fra 31.12.2027, målt i maksuke. Dersom tettbebyggelsens tilførte avløpsmengde til Flateby avløpsrenseanlegg målt i maksuke er større enn 4 000 pe (BOF₅) frem til 30.12.2027, eller større enn 5 000 pe (BOF₅) fra 31.12.2027, skal Statsforvalteren varsles, og Enebakk kommune må søke om endring av tillatelsen i henhold til faktisk belastning. Tillatelsens rammer er basert på tall fra søknaden og i tilleggsinformasjon av 28.10.2025. Formålet med å sette rammer for tilført mengde organisk stoff i maksuke i tillatelsen, er å vite hvilket utslippspotensial som legger grunnlaget for vilkårene.

Vi legger vekt på at det til enhver tid skal være samsvar mellom potensielle mengder avløpsvann, både hydraulisk kapasitet og i pe (BOF₅), fra Flateby tettbebyggelse ved alle klimatiske forhold, og etablert renskapasitet ved Flateby avløpsrenseanlegg.

Styringsdokumenter

For å sikre god håndtering av avløp, og for å motvirke forurensning, stiller Statsforvalteren gjennom tillatelsen krav til styringsdokumenter, avløpsnett, utslipp til resipient og resipientovervåking. For å

sikre minst mulig forurensning i forbindelse med avløpssystemet er det viktig at de vilkår som blir stilt overholdes, og at kommunen varsler Statsforvalteren ved eventuelle endringer som er av betydning for den gitte tillatelsen. Endringer som kan ha betydning for den totale belastningen, og som innebærer et vesentlig økt utslipp, må omsøkes Statsforvalteren som forurensningsmyndighet før endringene finner sted.

I tillatelsens kapittel 2 og 3 følger kravene Statsforvalteren stiller til hvilke styringsdokumenter som det forventes at kommunen har i tilknytning til det totale avløpssystemet. Dette innebærer først og fremst en klimatilpasset miljørisikovurdering av det totale avløpssystemet jf. tillatelsens punkt 2.6.1. Dette skal inngå som en del av kommunens internkontroll, og kravet om internkontroll følger av forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) §§ 2, 4 og 5. Miljørisikovurderingen skal være en viktig del av grunnlaget for den overordnede avløpsplanen og beredskapsplanen. Vi presiserer at listen over hva miljørisikovurderingen som et minimum skal legge vekt på i punkt 2.6.1 er veiledende og ikke uttømmende. Det er opp til kommunen å identifisere alle aktuelle risikoområder for sitt virkeområde på avløpssektoren, der blant annet vilkår i gjeldende tillatelse, utslipp til ytre miljø, forurensningsfare, vannmiljøforskriften med mer legges til grunn.

I henhold til punkt 2.7 i tillatelsen skal kommunen ha en overordnet plan for avløp, ofte omtalt som hovedplan for avløp, temaplan eller tilsvarende. Den overordnede avløpsplanen skal være kommunens styringsdokument og verktøy for håndtering av avløp, både på både kort og lang sikt. Planen skal forankres i kommunens behov for tiltak og investeringer. Planen skal se ulike mål og prioriteringer i sammenheng, og bidra til at vannmiljømålene i vannforskriften oppnås. Handlingsdelen i den overordnede avløpsplanen skal sammenstille tiltak og prioriteringer innenfor gjeldende økonomiplanperiode. Utfordringene knyttet til et mer ekstremt klima skal belyses, herunder hvilke tiltak som iverksettes for å sikre avløpssystemets fremtidige funksjoner.

Påslipp av industrielt avløpsvann

Dersom kommunen ønsker å øke påslippet av industrielt avløpsvann til avløpsnettet, må kommunen sikre at dette ikke reduserer muligheten for å overholde utslipps- og rensekrav som er fastsatt i tillatelsen eller forurensningsforskriften, eller at det reduserer muligheten for å utnytte avløpsslammet i henhold til gjødselvereforskriftens krav. Det er derfor viktig at alle nye påslipp risikovurderes og reguleres i påslippsavtaler eller påslippsvedtak. Kommunen skal ha oversikt over virksomheter som kan utgjøre en risiko for det kommunale avløpssystemet jf. forurensningsforskriftens § 15A-4, og følge opp disse gjennom påleggskrav og tiltak.

Kommunen kan velge om tillatelse til nye påslipp skal gis gjennom påslippsvedtak eller påslippsavtaler. Forskjellen mellom de to er viktig, fordi et påslippsvedtak med hjemmel i forurensningsforskriften kapittel 15 og 15A gjør at kommunen er forurensningsmyndighet for påslippet, og derav kan bruke forurensningsregelverkets sanksjonshjemler. Ved å bruke påslippsavtale inngår kommunen er privatrettslig avtale med næringsvirksomheten, og det er da avtaleretten som styrer avtalen mellom partene. Vi anbefaler kommunen sterkt å fatte vedtak om påslipp med hjemmel i forurensningsregelverket.

Konsekvenser for naturmiljøet

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Utslippspunktet fra Flateby avløpsrenseanlegg føres til vannforekomsten Øyeren Nord og til Nordre Øyeren naturreservat. Enebakk sentralrenseanlegg føres til vannforekomsten Øyeren Sør, rett sør for grensen av naturreservatet.

Det er registrert funn av viktige naturtyper eller arter i Øyeren i Miljødirektoratets database Naturbase, <https://kart.naturbase.no/> per 16.07.2025.

I nordenden av Øyeren ligger Nordre Øyeren naturreservat med innlandsdelta der Leira, Nitelva og Glomma møtes. Området ble utpekt som Ramsarområde i 1985, på grunn av betydningen for trekkfugler. Den nordre delen av Øyeren er et komplekst natursystem av forgrenede elveløp, våtmarker, sandbanker, bakevjer, grunne laguner, avsnørte meandersjøer, meandrerende elver, øyer og mer åpne innsjøarealer. Deltaet er Norges største fuglefotdelta. Innenfor reservatet forekommer minst fem rødlistede naturtyper, og det er påvist over 100 rødlistearter. Ett stort antall våtmarksfugler, spesielt andefugler og vadefugler, raster i Øyeren både under vår- og høsttrekket. Tilbudet av næringsdyr og -planter i Øyeren er svært rikt, og bidrar derfor til at området har en nøkkelrolle i det internasjonale nettverket av våtmarker som mange trekkfugler er avhengige av.

Byvika i Øyeren sør er registrert som yngleområde for flere fuglearter, blant annet for truede arter som makrellterne, hettemåke, fiskemåke, vaktel og tjeld. I Tangen bukt er det registrert leveområde for bever. Øyeren er registrert som et viktig friluftsområde.

Gansvika i Øyeren Nord og Sandstangen i Øyeren Sør er registrert som et bade- og friluftsområde.

Søknaden og Statsforvalterens behandling av den er basert på eksisterende kunnskap om det biologiske mangfoldet i og rundt tiltaksområdet. Statsforvalteren vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet og konsekvenser på miljøet. Førre-var prinsippet jf. naturmangfoldloven § 9 tillegges derfor ikke vekt. Tillatelsen med skjerpede krav til utslipp ivaretar hensynet til samlet belastning jf. naturmangfoldloven § 10 og at virksomheten plikter å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder jf. naturmangfoldloven § 12.

Statsforvalteren minner om at det er tiltakshaver som skal dekke kostnadene ved å unngå og begrense skade på naturmangfoldet jf. § 11 naturmangfoldloven.

Statsforvalteren mener at prinsippene for offentlig beslutningstaking i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12 er oppfylt.

Vurdering etter vannforskriften

Utslippspunktene for rensed avløpsvann fra begge avløpsrenseanleggene ligger i innsjøen Øyeren. Flateby avløpsrenseanlegg har utslippspunkt i Øyeren Nord (Vann-Nett ID 002-113-1-L). Enebakk sentralrenseanlegg har utslippspunkt i Øyeren Sør (Vann-Nett ID 002-113-2-L). For begge vannforekomstene er utslipp fra avløpsrenseanlegg vurdert å ha middels påvirkningsgrad. Den kjemiske tilstanden i hele Øyeren er dårlig. Det meste av vannkjemiske undersøkelser gjøres i Øyeren Sør, og der er den økologiske tilstanden vurdert som moderat. I Øyeren Nord er datagrunnlaget mangelfullt og tilstanden er primært basert på undersøkelser av vannplanter som gir god verdi.

Utdrag fra Vann-Nett er hentet 06.01.2026

Oppstrøms og nedstrøm Øyeren Nord er resipientene i moderat eller dårlig tilstand. Ved utløpet av Øyeren, Glomma fra Øyeren til Solbergfoss (Vann Nett ID 002-3356-R) tas det prøver hver 14. dag i perioden 2019 til 2025. Analysene viser dårlig tilstand for Tot-P. Vi ser derfor hen til at resipientene rundt er i moderat tilstand, og setter utslippskrav deretter. Statsforvalteren er i dag i prosess med å se på hele systemet og datagrunnlaget i Vann-Nett. Dette kan medføre at økologisk tilstand for Øyeren Nord blir endret fra god til moderat økologisk tilstand.

Enebakk kommune viser i sine kommentarer datert 13.11.2025 til utkast til tillatelse, samt i kommentarer av 03.12.2025 til møtet mellom Statsforvalteren og Enebakk kommune 27.11.2025, at de anser Øyeren som god tilstand for fosfor. Kommunen viser til DHI-rapporten *Resipientmodell Glomma, Vormå, Øyeren rev 03.01.2025*, om at bare 2 % av utslippene av biotilgjengelig fosfor til Øyeren og Glomma stammer fra kommunale avløpsrensaneanlegg, og at utslipp fra kommunale avløpsrensaneanlegg ikke vil kunne påvirke miljøklassifiseringen for Øyeren eller Glomma selv ved moderate renses effekter. Videre sier rapporten fra DHI at fosfor som er partikkelbundet, vil sedimentere og bli utilgjengelig så lenge det ikke oppstår oksygenvinn i området. Videre viser kommunen til basisovervåking av store innsjøer i 2017 (overvåkningsrapport M-1086-2018, Miljødirektoratet) som sier at innsjøene (herunder Øyeren) er i god økologisk tilstand. Kommunen viser også til to ulike faktaark for Øyeren som viser at tilstanden for fosfor er god. Kommunen trekker også frem en rapport fra COWI, *Klassifisering økologisk tilstand innsjø Øyeren Sør 2022*, som sier at tilstanden basert på Tot-P tilsvarer svært god økologisk tilstand. Et notat fra Faun fra 2020 sier at lite av fosforet er biotilgjengelig i Øyeren Nord.

Vurderingene av tilstanden for fosfor i Øyeren Sør er basert på et begrenset datamateriale (6 prøver pr år). Gjennomsnittet av målte verdier tilsier at tilstanden er god, samtidig ser man enkeltverdier som indikerer dårlig tilstand. Det betyr at fosfornivåene i vannet varierer en del og faren for at de seks prøvene i året ikke fanger opp de dårligste episodene er tilstede. I utløpet av Øyeren ved Solbergfoss tas det prøver hver 14. dag, hvilket gir et mye bedre datagrunnlag. Her viser fosformålingene dårlig tilstand. Vi mener at denne stasjonen i all hovedsak inneholder vann fra Øyeren og kan si noe om tilstanden der.

Når det gjelder samlet belastning til Øyeren og Glomma ser vi at det er flere kommunale avløpsrensaneanlegg med utslipp til disse resipientene som skal utvide kapasiteten på grunn av økte tilførsler som følge av befolkningsøkning. Statsforvalteren setter derfor strengere renseskrav på grunn av samlet belastning, slik at tilstanden ikke forringes i Øyeren eller vassdragene og Oslofjorden nedstrøms.

Øyeren renner ut i Glomma, der ulike deler av elvestrekket varierer mellom dårlig til god økologisk tilstand. Glommavassdraget er det største vassdraget som drenerer til Ytre Oslofjord. Tilførsler fra Glomma vil derfor påvirke Oslofjorden. Vi viser også til DHI-rapporten som sier at basert på modellresultatene er det grovt estimert at ca. 30-65% av utslippene av totalt fosfor og ca. 60-70% av totalt nitrogen fra rensaneanleggene transporteres videre nedstrøms i Glomma.

Miljøtilstanden til Ytre Oslofjord har blitt overvåket i regi av Fagrådet for Ytre Oslofjord siden 2001. I mars 2021 la regjeringen frem *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*. Tilførsler av nitrogen, fosfor og partikler er høyere enn fjordens naturlige kapasitet, med påfølgende algeoppblomstring, tilslamming og blant annet fiske- og fugledød som resultat. Det er et nasjonalt mål at fjorden skal oppnå god miljøtilstand og at naturmangfoldet i fjorden ivaretas. Reduserte utslipp fra avløp vil bidra til å muliggjøre oppnåelse av miljømålene for vannforekomstene og er i tråd med tiltaksplanen for Oslofjorden.

Vannforskriften § 4 sier at «tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenoprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand». Statsforvalteren mener at ombygging av Flateby avløpsrensaneanlegg med forbedret kapasitet, høyere rensesgrad og skjerpede utslippskrav, samt skjerpede utslippskrav til Enebakk sentralrensaneanlegg, vil forbedre miljøtilstanden med hensyn på fosfor og organisk materiale i resipienten. Statsforvalteren vurderer at miljømålene til resipientene blir ivaretatt gjennom vilkårene som er stilt i tillatelsen. Dersom avløpsvannet renses i tråd med de krav som er satt, skal ikke avløpssystemet medføre fare for forringelse eller vanskeliggjøre at miljømål oppnås for de berørte vannforekomstene.

Statsforvalteren vurderer at tiltaket som omsøkt med fastsatte vilkår ikke vil medføre en varig «forringelse» av vannforekomsten. Statsforvalteren er derfor av den oppfatning at vannforskriften § 12 ikke kommer til anvendelse.

Utslipp til vann fra avløpsnett

Utslippene fra avløpsnett i Norge er til dels store og dårlig dokumentert. Dårlig ledningsnett og innlekking av fremmedvann anses i dag å utgjøre det største driftsproblemet ved norske avløpsanlegg. I gjennomsnitt utgjør fremmedvann ca. 40 % av tilførte avløpsmengder til norske avløpsrensaneanlegg. Dette medfører både dårligere funksjon ved avløpsrensaneanleggene og økte utslipp. En betydelig del av fremmedvannet er drikkevann som er lekket ut fra drikkevannsnettet. Tapet fra norske drikkevannsledninger er rundt 40 %, og er betydelig større enn i andre nordiske land. Dårlig ledningsnett fører også til at urensset avløpsvann lekker ut og forurenser drikkevann og miljøet.

Nye tillatelser til avløpssektoren legger i større grad enn tidligere vekt på, og krav til, avløpsnettets funksjon, vedlikehold og fornyelse. Kommuner og anleggseiere må etablere overvannsløsninger som er planlagt og dimensjonert for forventet framtidig økt nedbørintensitet, slik at ikke spillvannsnettet overbelastes av fremmedvann.

Tillatelsen omfatter krav til avløpsrensaneanlegg, avløpsnett, pumpestasjoner og overløp. Dette blir referert til som det totale avløpssystemet. Det totale avløpssystemet i tillatelsen omfatter ikke annet enn det Enebakk kommune selv eier.

Fornyelse av avløpsnett og reduksjon av fremmedvann

Statsforvalteren mener at det må sikres en forsvarlig fornying av avløpsnettet. Avløpsnettet må driftes, vedlikeholdes og fornyes på en planmessig måte, slik at forventet funksjon og god teknisk tilstand opprettholdes på lang sikt. Dette mener vi gjøres best ved å basere tiltakene på forpliktende handlingsplaner nedfelt i kommunale saneringsplaner. På den måten vil tiltakene bli dimensjonert ut fra reelle behov og utfordringer, og i samsvar med forventet levetid på de eksisterende avløpsrensaneanleggene. Tiltak i kommunen skal være basert på miljørisikovurderingen kommunen utarbeider for det totale avløpssystemet. For å redusere innlekking av fremmedvann, stiller Statsforvalteren krav om at kommunen skal ha en plan for å redusere andelen fremmedvann som tilføres avløpsnettet, jf. punkt 3.1.3 i tillatelsen. Videre stiller vi krav om at kommunen skal ha en tiltaksplan for fornyelse av avløpsnettet. Utformingen av en slik tiltaksplan beskrives nærmere i tillatelsens punkt 3.1.2.

Oversikt over alle overløp på avløpsnettet

Av forurensningsforskriften § 14-5 siste ledd kreves det at den ansvarlige for avløpsanlegget skal ha oversikt over alle overløp på avløpsnettet. Oversikten skal også inkludere eventuelle lekkasjer av betydning. Statsforvalteren mener det er viktig at kommunen har oversikt over mengden avløpsvann

som slippes ut via overløp på avløpsnett. Grunnen til dette er at overløpsutslipp kan utgjøre en risiko for forurensning.

Vi har stilt vilkår i tillatelsen punkt 3.1.4 om at kommunen skal ha et mål om at den samlede mengden utslipp via driftsoverløp fra avløpsnett over året ikke skal overstige 2 % innen 31.12.2035. Hvordan dette målet skal oppnås skal beskrives i en forpliktende plan og fremdrift skal dokumenteres i virksomhetens internkontroll.

Vi har stilt krav til registrering og måling av overløp i tillatelsens punkt 3.1.4. Driftstid for alle overløpshendelser skal registreres. Videre skal utslipp fra alle overløp måles fra og med 31.12.2026. Dersom kommunen gjennom sin miljørisikovurdering kan dokumentere at et mindre overløp er av mindre miljømessig betydning, kan utslippet beregnes.

Kommunen skal sørge for overvåking av mulige miljøeffekter av utslipp fra overløpspunkter på avløpsnett av vesentlig størrelse eller betydning, til berørte vannforekomster jf. tillatelsen punkt 8.1. Overvåking etter forurensningsforskriften skal være nærmere utslippspunktene og dokumentere effekten av utslipp av avløpsvann, mens overvåking etter vannforskriften skal dokumentere tilstanden i resipienten etter samlet belastning.

Statsforvalteren forutsetter at Enebakk kommune setter av tilstrekkelig med ressurser for å følge opp arbeidet med fornyelse av avløpsnett.

Krav til oppsamling av kommunalt avløpsvann

Enebakk kommune oppgir i søknaden at andelen spredt avløp i kommunen er 10 %.

Kommunen skal utarbeide en tiltaksplan for trinnvis økt tilknytning for eksisterende områder der tilknytningsgraden per i dag er lavere enn 98 %. Planen for trinnvis tilknytning skal inngå i kommunens overordnede avløpsplan, jf. tillatelsen punkt 3.1.1.

Virkningsgrad på avløpsnett

Vi stiller vilkår om virkningsgrad på avløpsnett i tillatelsen punkt 3.1.5. Krav om å måle eller beregne virkningsgraden er nødvendig, for at kommunen skal kunne ha en formening om hvor stor andel av mengden kommunalt avløpsvann som oppstår innenfor tettbebyggelsen som kommer frem til avløpsrensaneanlegget. Vi har stilt krav om at utslipp pga. feil ved ledningsnett, stans i pumpestasjoner ol. ikke skal redusere virkningsgraden i avløpsnett mer enn 5 % frem til 31.12.2035 og deretter maksimalt 3 % over året. Beregning av virkningsgraden på avløpsnett skal gjøres ved å legge til grunn målte verdier for overløp eller beregnede verdier (med lav usikkerhet) for mindre omfattende overløpsutslipp. I tillegg skal de andre ulike kildene til tap beregnes.

Hensikten med å stille krav om å dokumentere virkningsgraden av avløpsnett, er å sikre at avløpsnett er funksjonelt til enhver tid, med minst mulig lekkasjer og overløp. I henhold til § 14-5 i forurensningsforskriften kapittel 14, skal kommunen blant annet ha oversikt over alle overløp på avløpsnett, og oversikten skal inkludere eventuelle lekkasjer av betydning. Dette innebærer at kommunen skal ha oversikt over bruken av det enkelte overløp, slik at utslippsmengder enten loggføres eller kan beregnes.

Utslipp til vann fra Enebakk sentralrensaneanlegg

Dimensjonerende kapasitet

Enebakk sentralrenseanlegg håndterer alt kommunalt avløpsvann i tettbebyggelsen Ytre Enebakk. Anlegget har en dimensjonerende kapasitet på 12 500 pe (BOF₅) og hydraulisk kapasitet er 270 m³/time. Statsforvalteren strammer inn rammen til 8 500 pe (BOF₅) for dette avløpsrenseanlegget. Se vurderinger under *tillatelsens rammer for Ytre Enebakk tettbebyggelse*

Vurdering av utslippsgrenser

Total-fosfor

Enebakk kommune har søkt om krav til 90 % fosforfjerning ved Enebakk sentralrenseanlegg. Statsforvalteren vurderer at dette ikke er tilstrekkelig for å redusere belastningen til Øyeren og videre nedover vassdraget mot Oslofjorden.

Innrapporterte tall fra kommunen viser at utslippene i 2023 og 2024 var beregnet til 312–320 kg fosfor per år. Kommunen oppgir i søknaden at dagens utslipp er beregnet til 200 kg fosfor per år (2023-tall). Videre beregner kommunen at tilførslene til anlegget vil øke betydelig i 2035 og frem mot 2050, noe som også vil gi en vesentlig økning i årlige utslipp, beregnet til 500 kg fosfor per år fra 2035, og 600 kg fosfor per år fra 2050. For å hindre økte utslipp i forhold til dagens utslippsmengde, vurderer Statsforvalteren at rensegraden for fosfor må heves til minst 95 %.

Det er behov for å redusere fosforutslipp til Øyeren, som i dag har moderat økologisk tilstand. Utslipp fra avløpsrenseanleggene fortynnes, men fosfor føres videre nedover i vassdraget og bidrar til belastningen i Oslofjorden. For å sikre at utslippene ikke øker, presiseres det at utslipp av fosfor ikke skal overstige dagens nivå. Siden beregningene i søknaden for dagens utslipp av fosfor (200 kg) og beregnet årlig utslipp for fosfor i 2023 og 2024 (312-320 kg) ikke samsvarer, så legger vi oss på en utslippsmengde tilnærmet midt i mellom. Det settes derfor en maksimal utslippsgrense på 250 kg fosfor per år.

Statsforvalteren fastsetter derfor følgende vilkår:

- Fra 31.12.2026: minst 93 % fosforfjerning.
- Fra 31.12.2028: minst 95 % fosforfjerning.
- Årlige utslipp maksimalt 250 kg Tot-P.

Total-nitrogen

Vi viser til vår vurdering vedrørende nitrogenfjerning tidligere i vedtaket.

Vi stiller krav om at nitrogen skal overvåkes. Det skal tas minimum 12 inn- og utløpsprøver per år. Dette for å ha oversikt over nitrogenbidraget fra Enebakk sentralrenseanlegg til Øyeren og Glomma, samt at dette skal utgjøre en del av datagrunnlaget for en fremtidig vurdering av behov for nitrogenfjerning.

Sekundærrensing - KOF_{CR} og BOF₅

Enebakk kommune søker om videreføring av rensekrav til organisk stoff iht. minimumskrav i forurensingsforskriften § 14-6. Minimumskravet for utslipp av kommunalt avløpsvann til følsomt område er sekundærrensing, som i § 14-2 er definert som en renseprosess med minst 70 % BOF₅-fjerning eller maksimalt 25 mg O₂/l ved utslipp, og minimum 75 % KOF_{CR}-fjerning eller maksimalt 125 mg O₂/l ved utslipp.

Beregninger for 2035 viser at utslippene av organisk stoff vil øke betydelig, med tredobling av BOF₅ fra 6 tonn i 2023 til 18 tonn i 2035, og en økning i KOF_{CR} fra 30 til 36 tonn. Kommunens innrapporterte tall for 2024 viser allerede høyere utslipp enn oppgitt i søknaden, med 11 tonn BOF₅ og 48 tonn KOF_{CR}.

Vi registrerer at den årlige renseeffekten for organisk stoff er høy, men noe ustabil for enkelte prøver. Beregnet årlig middelvei ligger mellom 80–90 % både for KOF_{CR} og BOF_5 . På bakgrunn av dette vurderer Statsforvalteren at skjerpede krav til rensing av organisk stoff ikke er urimelige.

Statsforvalteren fastsetter derfor følgende vilkår:

- Minimumskrav til sekundærrensing frem til 31.12.2026.
- Fra 31.12.2026: minst 85 % KOF_{CR} -fjerning eller maksimalt 75 mg O_2/l .
- Fra 31.12.2026: minst 80 % BOF_5 -fjerning eller maksimalt 15 mg O_2/l .

Skjerpede krav er nødvendige på grunn av samlet belastning til resipientene, forventet økning i tilførsler til avløpsrenseanlegget, og i tråd med dagens praksis for utslippstillatelser i avløpssektoren.

Oversikt over rensekrav og tidsfrister

Oversikt over rensekrav for Enebakk sentralrenseanlegg med tidsfrister:

Fra dags dato:

- Tot-P: minimum 90 %
- Maksimalt utslipp 250 kg Tot-P/år.
- Tot-N: overvåking
- KOF_{CR} : minimum 75 % eller maksimalt 125 mg O_2/l
- BOF_5 : minimum 70 % eller maksimalt 25 mg O_2/l

Fra 31.12.2026:

- Tot-P: minimum 93 %
- KOF_{CR} : minimum 85 % eller maksimalt 75 mg O_2/l
- BOF_5 : minimum 80 % eller maksimalt 15 mg O_2/l
- De andre parameterne er uendret

Fra 31.12.2028

- Tot-P: minimum 95 %
- De andre parameterne er uendret

Utslipp til vann fra Flateby avløpsrenseanlegg

Dimensjonerende kapasitet

Flateby avløpsrenseanlegg håndterer alt kommunalt avløpsvann i tettbebyggelsen Flateby. I søknaden legger Enebakk kommune opp til at Flateby avløpsrenseanlegg skal doble den dimensjonerende kapasiteten fra 4 000 til 8 000 pe (BOF_5) innen 31.12.2030, når nytt biologisk rensetrinn er planlagt ferdig. Hydraulisk kapasitet vil være 120 m³/time. Anlegget skal bygges om fra mekanisk/kjemisk til kjemisk/biologisk.

Statsforvalteren viderefører rammen på 4 000 pe (BOF_5) for Flateby avløpsrenseanlegg frem til 2027. Deretter settes det vilkår om ramme på 5 000 pe (BOF_5) fra 31.12.2027. Se vurderinger under *tillatelsens rammer for Flateby tettbebyggelse* og våre vurderinger av utslippsgrenser for *Sekundærrensing - KOF_{CR} og BOF_5* .

Vurdering av utslippsgrenser

Total-fosfor

Enebakk kommune har søkt om krav til 90 % fosforfjerning ved Flateby avløpsrensaneanlegg. Statsforvalteren vurderer at dette ikke er tilstrekkelig for å redusere belastningen til Øyeren og videre nedover vassdraget mot Glomma og Oslofjorden.

Kommunens innrapporterte tall viser at utslippene i 2023 og 2024 varierte mellom 106 og 199 kg fosfor per år, med renseseffekt på henholdsvis 94,7 % og 89,8 %. Kommunen beregner i søknaden at dagens utslipp er 175 kg fosfor i året (2023-tall). Videre beregner kommunen at tilførslene til anlegget vil øke betydelig i 2035 og frem mot 2050, noe som også vil gi en vesentlig økning i årlige utslipp, beregnet til 300 kg fosfor per år fra 2035, og 500 kg fosfor per år fra 2050. For å hindre økte utslipp, utover dagens utslippsmengde, må rensesgraden derfor heves til minst 95 %.

Det er behov for å redusere fosforutslipp til Øyeren Nord, Økte tilførsler av avløpsvann vil kreve bedre rensing for totalfosfor, slik at utslippene ikke øker i takt med belastningen inn til anlegget. Vi legger til grunn at dagens utslipp ligger på 175 kg fosfor per år. For å sikre at utslippene ikke overstiger dagens nivå, presiseres det at utslipp av fosfor fra Flateby avløpsrensaneanlegg ikke skal overstige 175 kg fosfor per år.

Statsforvalteren fastsetter følgende vilkår:

- Fra 31.12.2027: minst 95 % fosforfjerning.
- Årlige utslipp maksimalt 175 kg Tot-P.

Total-nitrogen

Vi viser til vår vurdering vedrørende nitrogenfjerning tidligere i vedtaket.

Vi stiller krav om at nitrogen skal overvåkes. Det skal tas minimum 12 inn- og utløpsprøver per år. Dette for å ha oversikt over nitrogenbidraget fra Flateby avløpsrensaneanlegg til Øyeren og Glomma, og fordi dette skal utgjøre en del av datagrunnlaget for en fremtidig vurdering av behov for nitrogenfjerning. Kravet om overvåking av total-nitrogen gjelder fra 31.12.2027.

Sekundærrensing - KOF_{CR} og BOF_5

Sekundærrensingskravet i forurensningsforskriften kapittel 14-2 og vilkår om rensing av organisk stoff etter § 14-6 gjelder for utslipp av kommunalt avløpsvann til følsomt område. Enebakk kommune søker om videreføring av rensingskrav til organisk stoff iht. minimumskrav i forurensningsforskriften § 14-6. Kravet innebærer minst 70 % BOF_5 -fjerning eller maksimalt 25 mg O_2/l ved utslipp, og minst 75 % KOF_{CR} -fjerning eller maksimalt 125 mg O_2/l ved utslipp.

I informasjonsbrev av 18.12.2019 fra Fylkesmannen i Oslo og Viken (nå Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus) ble det varslet at alle utslipp regulert etter forurensningsloven kapittel 14 skal oppfylle kravene i avløpsdirektivet og forurensningsforskriften § 14-6 om sekundærrensing, snarest mulig og senest innen 7 år. På denne bakgrunn vurderer Statsforvalteren at Enebakk kommune må ha på plass sekundærrensing ved Flateby avløpsrensaneanlegg innen 31.12.2027.

Statsforvalteren fastsetter følgende vilkår:

- Minimumskrav til sekundærrensing frem til 31.1.2027.
- Fra 31.12.2027: minst 85 % KOF_{CR} -fjerning eller maksimalt 75 mg O_2/l .
- Fra 31.12.2027: minst 80 % BOF_5 -fjerning eller maksimalt 15 mg O_2/l .

Statsforvalteren vurderer at beste tilgjengelige teknologi skal benyttes, og at det ikke er urimelig å oppnå skjerpede krav ved bygging av nytt sekundærrensetrinn. Skjerpet krav til organisk stoff er i tråd med dagens praksis for utslippstillatelser i avløpssektoren.

Oversikt over rensekrav og tidsfrister

Oversikt over rensekrav for Flateby avløpsrenseanlegg med tidsfrister:

Fra dags dato:

- Ramme 4 000 pe (BOF₅)
- Tot-P: minimum 90 % eller
- Maksimalt utslipp 175 kg Tot-P/år.
- KOF_{CR}: minimum 75 % eller maksimalt 125 mg O₂/l *
- BOF₅: minimum 70 % eller maksimalt 25 mg O₂/l *

*minimumskrav for rensing av organisk stoff i forurensningsforskriften kap. 14-2.

Fra 31.12.2027:

- Ramme 5 000 pe (BOF₅)
- Tot-P: minimum 95 %
- Maksimalt utslipp 175 kg Tot-P/år.
- Tot-N: overvåking
- KOF_{CR}: minimum 85 % eller maksimalt 75 mg O₂/l
- BOF₅: minimum 80 % eller maksimalt 15 mg O₂/l

Prøvetaking ved Enebakk sentralrenseanlegg og Flateby avløpsrenseanlegg

Det skal tas døgnblandprøver når prøven skal analyseres for BOF₅ og KOF_{CR}. Det skal tas døgn- eller ukeblandprøver når prøven skal analyseres for Tot-P eller Tot-N. For avløpsrenseanlegg større enn eller lik 10 000 pe skal det minimum tas 24 prøver per år, jf. minimumskravene i forurensningsforskriften § 14-11. Enebakk sentralrenseanlegg ligger tett opp til 10 000 pe, derfor setter vi vilkår om minimum 24 døgnblandprøver eller ukeblandprøver årlig for Tot-P, BOF₅ og KOF_{CR}. Vi stiller også vilkår om minimum 24 døgnblandprøver eller ukeblandprøver årlig for Tot-P, BOF₅ og KOF_{CR} for Flateby avløpsrenseanlegg, da vi mener økt prøvetaking vil gi et bedre grunnlag for beregninger av utslipp og rensegrad. For Tot-N stiller vi vilkår om minimum 12 døgnblandprøver eller ukeblandprøver ved begge renseanleggene. Enebakk kommune må påse at målingene er representative. Hvis det kreves økt prøvetaking for å oppnå representativ prøvetaking må kommunen ta høyde for dette.

Utslipp til luft

Lukt

Virksomheten skal ikke medføre luktulempere av betydning ved følsom bebyggelse. Hvis kommunen har punktkilder av lukt i nærheten av boliger mv. så skal det gjøres luktregninger iht. Norsk Standard NS-EN 13725. Vi viser til veileder *Regulering av luktutslipp i tillatelser etter forurensningsloven (TA309-2013)*. Vi har satt luktimmisjonskrav til punktkilder i tillatelsens punkt 4.2. Vi har også satt krav til at kommunen skal ha et system for registrering og oppfølging av eventuelle klager og avvik på lukt.

Støy

Statsforvalteren har satt vilkår til støy i tråd med dagens praksis for avløpstillatelser, basert på *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021)*.

Kjemikalier

Vi viser til kravene i forurensingsforskriften kapittel 18 *Tanklagring av farlige kjemikalier og farlig avfall*. Vi viser også til substitusjonsplikten for bruk av kjemikalier. Det skal utvises aktsomhet ved bruk av kjemikalier, og virksomheten er ansvarlig etter *Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester* (produktkontrollloven) å vurdere om det finnes alternativ som medfører mindre risiko for helseskade eller miljøforstyrrelse. Bruken og utslipp av kjemikalier må inngå i miljørisikoanalysen.

Overvåking etter forurensingsforskriften og vannforskriften

Statsforvalteren har satt vilkår til resipientovervåking i tillatelsen punkt 8. Enebakk kommune skal overvåke etter forurensingsforskriften og etter vannforskriften.

Overvåking etter forurensingsforskriften skal være nærmere utslippspunktene og dokumentere effekten av utslipp av avløpsvann. Overvåking etter vannforskriften skal dokumentere tilstanden i resipienten etter samlet belastning. Det vil si at målestasjoner i forbindelse med overvåking etter vannforskriften er ofte plassert for langt ut til at effekten av enkeltutslipp fra avløpsrensaneanlegget kan avdekkes, slik hensikten er med overvåking etter forurensingsforskriften. Det må derfor etableres målestasjoner nært utslippspunkt for avløpsrensaneanlegget for å dokumentere effekten av utslippet av avløpsvann.

Enebakk kommune må utarbeide et program for overvåking som er i tråd med kravene i tillatelsen. Dersom kommunen allerede har et overvåkingsprogram som er i tråd med kravene i tillatelsen, kan dette brukes.

Rapportering

Kommunen plikter å ha kontroll på sitt utslipp, og skal rapportere årlig til Statsforvalteren som forurensningsmyndighet. Kravet om rapportering følger av tillatelsen punkt 11.

Statsforvalteren vil følge opp overholdelse av krav fastsatt i tillatelsen, samt øvrig forurensningsregelverk, gjennom tilbakemelding på egenkontrollrapport, årsrapport og tilsyn.

Forhold til plan

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at denne tillatelsen bare er gyldig dersom virksomheten er i tråd med gjeldende plan for området.

Samfunnsmessige hensyn

Avløpsanlegg er kritisk infrastruktur, og leverer tjenester for å rense avløpsvann fra Norges befolkning. Denne infrastrukturen er avgjørende for å rense avløpsvannet og dermed unngå å forringe vannkvaliteten i vannforekomstene ytterligere.

Enebakk kommune skal oppgradere Flateby avløpsrensaneanlegg med biotrinns for fjerning av organisk stoff som KOF_{CR} og BOF_5 . Avløpsrensaneanlegget skal også bygges ut med større kapasitet for å håndtere de økte tilførselsene av avløpsvann fra tettbebyggelsen. Enebakk sentralrensaneanlegg og Flateby avløpsrensaneanlegg skal drives med skjerpede krav til fosforfjerning og organisk stoff. Dette er i tråd med Oslofjordplanen og forslag til revidert avløpsdirektiv med skjerpede krav til avløpssektoren. Enebakk kommune vil få avløpsrensaneanlegg som vil rense bedre og dermed redusere utslipp av BOF_5 , KOF_{CR} , fosfor og suspendert stoff. Vi forventer også reduksjon av nitrogenutslipp når organisk rensetrinn er på plass.

Statsforvalteren vurderer at håndtering av avløpsvann i et kontrollert avløpssystem regulert til formålet er i tråd med regelverket, og at dette hensynet må tillegges stor vekt i vurderingen om tillatelse skal gis. Med de fastsatte vilkår i tillatelsen vil ikke utslipp av avløpsvann fra Enebakk kommune medføre en forringelse av tilstanden i vannforekomstene, eller vanskeliggjøre oppnåelse av miljømål som er satt for Øyeren, Glomma eller vannforekomstene i Oslofjorden.

Konklusjon

Vi har vurdert søknaden og kommet frem til at samfunnsnyttens virksomheten utgjør overstiger de forurensningsmessige ulempene knyttet til virksomheten. Det forutsettes at virksomheten drives i samsvar med vilkårene som følger av tillatelsen og forurensningsregelverket for øvrig.

Statsforvalteren vurderer at det omsøkte utslippet, med etablering av et utvidet Flateby avløpsrensaneanlegg med nytt biotrinnsanlegg, og med de vilkår som er gitt i tillatelsen til både Flateby avløpsrensaneanlegg og Enebakk sentralrensaneanlegg, ikke vil komme i konflikt med naturmangfoldet. Vi vurderer at tiltaket ikke vil medføre en forringelse av tilstanden i vannforekomstene, eller vanskeliggjøre oppnåelse av miljømål etter vannforskriften, men vil bidra til forbedring fra dagens avløpssituasjon med økt rensegrad for avløpsvannet fra Ytre Enebakk tettbebyggelse og Flateby tettbebyggelse. På bakgrunn av dette vurderer vi at utslippet ikke er i strid med de føringer som følger av vannforskriften § 4 om miljømål.

Søknaden og Statsforvalterens behandling av den er basert på eksisterende kunnskap om det biologiske mangfoldet i og rundt tiltaksområdet. Vilkår i tillatelsen er stilt deretter. Statsforvalteren anser at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til at kravet i naturmangfoldloven § 8 om at beslutningene skal hvile på et best mulig kunnskapsgrunnlag, er oppfylt. Hensynet til føre-var prinsippet i § 9 i naturmangfoldloven vektlegges derfor i mindre grad. Det er også gjort en vurdering ut fra den samlede belastningen som økosystemet vil bli utsatt for etter § 10. Statsforvalteren anser at fastsatte vilkår vil sikre at naturmangfoldet ikke vil forringes i nevneverdig grad.

Statsforvalteren gir Enebakk kommune tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann på særskilte vilkår.

Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføring av tiltak som tillatelsen krever:

Referanse til vilkårpunkter	Beskrivelse av tiltak	Frister
1.1 Ramme for tettbebyggelsene	Ytre Enebakk tettbebyggelse 8 500 pe (BOF ₅) Flateby tettbebyggelse: 4 000 pe (BOF ₅) 5 000 pe (BOF ₅)	Fra dags dato Frem til 30.12.2027 Fra 31.12.2027
2.6 Internkontroll	Holde internkontrollen oppdatert	Årlig gjennomgang og oppdatering ved endringer
2.6.1 Miljøriskovurdering	Krav til klimatilpasset miljørisikovurdering	Løpende gjennomgang av at miljørisikovurderingen er

		dekkende for krav i gjeldende tillatelse
3.1.4 Krav til utslipp via overløp	Maksimalt utslipp fra driftsoverløp 2 %. Alle overløp skal måles.	31.12.2035 31.12.2026
3.1.5 Krav til virkningsgrad for avløpsnett	Maksimalt 5 % reduksjon Maksimalt 3 % reduksjon.	Frem til 31.12.2035 Fra 31.12.2035
3.2.3.1 Grenseverdier for utslipp fra Enebakk sentralrenseanlegg	Krav til utslipp og prøvetaking	Løpende oppfølging
Overholdelse av rensekrav for fosfor (Tot-P)	Minst 90 % reduksjon av total fosfor (Tot-P) Minst 93 % reduksjon av total fosfor (Tot-P) Minst 95 % reduksjon av total fosfor (Tot-P) Maksimalt utslipp av 250 kg Tot-P per år.	Fra dags dato Fra 31.12.2026 Fra 31.12.2028
Overvåking av nitrogen (Tot-N)	12 inn- og utløpsprøver årlig	Fra dags dato
Overholdelse av rensekrav for KOF_{CR}	Minst 75 % reduksjon eller maksimalt 125 mg O ₂ /l Minst 85 % reduksjon eller maksimalt 75 mg O ₂ /l	Fra dags dato Fra 31.12.2026
Overholdelse av rensekrav for BOF₅	Minst 70 % reduksjon eller maksimalt 25 mg O ₂ /l Minst 80 % reduksjon eller maksimalt 15 mg O ₂ /l	Fra dags dato Fra 31.12.2026
Overholdelse av økt antall prøver for Tot-P, Tot-N, BOF ₅ , KOF _{CR}		Fra dags dato

3.2.3.2 Grenseverdier for utslipp fra Flateby avløpsrenseanlegg	Krav til utslipp og prøvetaking	Løpende oppfølging
Overholdelse av renskrav for fosfor (Tot-P)	Minst 90 % reduksjon av total fosfor (Tot-P)	Fra dags dato
	Minst 95 % reduksjon av total fosfor (Tot-P)	Fra 31.12.2027
Overvåking av nitrogen (Tot-N)	Maksimalt utslipp av 175 kg Tot-P per år.	Fra dags dato
	12 inn- og utløpsprøver årlig	Fra 31.12.2027
Overholdelse av renskrav for KOF_{CR}	Minst 75 % reduksjon eller maksimalt 125 mg O ₂ /l	Fra dags dato
	Minst 85 % reduksjon eller maksimalt 75 mg O ₂ /l	Fra 31.12.2027
Overholdelse av renskrav for BOF₅	Minst 70 % reduksjon eller maksimalt 25 mg O ₂ /l	Fra dags dato
	Minst 80 % reduksjon eller maksimalt 15 mg O ₂ /l	Fra 31.12.2027
Overholdelse av økt antall prøver for Tot-P, Tot-N, BOF ₅ , KOF _{CR}		Fra dags dato for Tot-P, KOF og BOF ₅
		Fra 31.12.2027 for Tot-N
7.3 Etablering av beredskap	Krav til oppdatert beredskapsplan	Løpende oppfølging
8. Utslippskontroll, resipientundersøkelser og overvåking	Krav til måleprogram og overvåking	01.03 året etter undersøkelse
11. Rapportering	Rapportere avløpsdata gjennom Altinn og rapportering til Statsforvalteren (årsrapport)	01.03 hvert år

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren gir Enebakk kommune tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann fra Ytre Enebakk tettbebyggelse og Flateby tettbebyggelse.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, og forurensningsforskriften kapittel 14 *Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelse § 14-4*. Det er satt vilkår til tillatelsen med hjemmel i § 16. Tillatelsen erstatter tidligere tillatelse gitt 18.05.2012, med endring av 20.07.2016.

Statsforvalteren har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis, og ved fastsetting av vilkårene, lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Tillatelsen med vilkår følger vedlagt dette brevet.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade og ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel om gebyr 24.01.2025. Vi varslet sats 3 som i 2025 utgjør kr 228 200,- for behandling av søknaden.

Statsforvalteren vedtar at forurensningsforskriftens § 39-4 sats 3 kommer til anvendelse i denne saken. Enebakk kommune skal betale kr 228 200,- for Statsforvalterens arbeid med tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats. Herunder hører gjennomgang av søknaden, møter og korrespondanse med søker, høring av saken samt endelig ferdigstillelse av tillatelsen. Innsats fra andre fagpersoner hos Statsforvalteren inngår også. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Klageadgang

Vedtaket, herunder plasseringen i gebyrklasse, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Statsforvalteren.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages. Ved klage på valg av gebyrsats skal tilsendt faktura betales til fristen. Miljødirektoratet vil refundere eventuelt overskytende beløp dersom klagen imøtekommes.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Anette Strømme
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Tillatelse med vilkår - Enebakk kommune

Kopi til:

ENEBAKK KOMMUNE	Prestegårdsveien 4	1912	ENEBAKK
Enebakk kommune v/Tarje Nyberg Karlsen			
AKERSHUS FYLKESKOMMUNE	Postboks 1200 Sentrum	0107	OSLO
NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG	Sognsveien 231	0863	OSLO
AKERSHUS			
NORGES JEGER- OG FISKERFORBUND-	Industriveien 8	1481	HAGAN
AKERSHUS			
HØGÅSEN 1 VELFORENING	Høgåstoppen 53	1911	FLATEBY
FLATEBY BÅTFORENING	c/o Frode Andersen Høgdaveien	1911	FLATEBY
	13		

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Tillatelse etter forurensningsloven for Enebakk kommune til utslipp av kommunalt avløpsvann fra Ytre Enebakk tettbebyggelse og Flateby tettbebyggelse

Tillatelsen er gitt i medhold av forurensningsloven § 11 jf. forurensningsforskriften § 14-4
Vilkårene er satt i medhold av forurensningsloven § 16.

Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad av 18.12.2024 kunnskap hentet fra uttrekk av Vann-Nett og Naturbase, samt andre opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden.

Dette tillatelsesdokumentet erstatter tidligere tillatelsesdokumenter.

Informasjon fra enhetsregisteret:

Navn på ansvarlig enhet: ENEBAKK KOMMUNE TEKNISK AVDELING
Organisasjonsnummer: 874 637 912
Postadresse: Prestegårdsveien 4, 1912 Enebakk

Informasjon om virksomheten fra Statsforvalterens database:

Tettbebyggelse: Ytre Enebakk tettbebyggelse	
Anleggsnavn: Enebakk sentralrenseanlegg	
Anleggsnr. og anleggsaktivitet: 3220.0038.01 - Avløpsnett og -rensing	
Kommune: Enebakk	Fylke: Akershus
Lokalisering (UTM): sone 32, øst: 620739,48 nord: 6626032,76	
Lokalisering, adresse og gbnr: Thorudveien 51, gnr/bnr 107/22	
Næringskode og bransje: 84.130 - Offentlig administrasjon tilknyttet næringsvirksomhet og arbeidsmarked	
Hovedkategori IED*: ikke omfattet	
IED-kode: -	

Tettbebyggelse: Flateby tettbebyggelse	
Anleggsnavn: Flateby avløpsrenseanlegg	
Anleggsnr. og anleggsaktivitet: 3220.0019.01 - Avløpsnett og -rensing	
Kommune: Enebakk	Fylke: Akershus
Lokalisering (UTM): sone 32, øst: 620698,08 nord: 6634904,13	
Lokalisering, adresse og gbnr: Lillestrømveien 1804, gnr/bnr 3028-2/1	
Næringskode og bransje: 84.130 - Offentlig administrasjon tilknyttet næringsvirksomhet og arbeidsmarked	
Hovedkategori IED*: ikke omfattet	

Postadresse: Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus, Postboks 325, 1502 Moss | **Telefon:** 69 24 70 00

E-post: sfospost@statsforvalteren.no | **Internett:** www.statsforvalteren.no/os **Org.nr.:** 974 761 319

Besøksadresser: se <https://www.statsforvalteren.no/nb/ostfold-buskerud-oslo-og-akershus/om-oss/kontakt-oss/>

IED-kode: -

* IED (industriutslippsdirektivet) er gjennomført i norsk rett ved forurensningsforskriften av 1. juni 2004 nr. 931, kap. 36.

Tillatelsesnummer: 2026.0031.T		Arkivreferanse: 2023/46819
Tillatelse første gang gitt: 12.01.2026	Tillatelse sist revidert i medhold av fl § 18 tredje ledd:	Tillatelse sist endret:
Hilde Sundt Skålevåg seksjonssjef		Anette Strømme seniorrådgiver

Tillatelsen er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	saksbeh. og saksnr.	Beskrivelse av endring
00		ANEST 2023/46819	Tillatelsen ble gitt. Tillatelsen erstatter tillatelse gitt 18.05.2012, sist endret 20.07.2016.

Innhold

1	Tillatelsens rammer.....	5
1.1	Tillatelsen omfatter.....	5
2	Generelle vilkår.....	7
2.1	Utslippsbegrensninger.....	7
2.2	Plikt til å overholde grenseverdier.....	7
2.3	Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig.....	7
2.4	Plikt til forebyggende vedlikehold.....	8
2.5	Tiltaksplikt ved økt forurensningsfare.....	8
2.6	Plikt til internkontroll.....	8
2.6.1	Krav om miljørisikovurdering.....	8
2.7	Krav til kommunens planlegging av samlet avløpsvirksomhet.....	9
2.8	Plikt til å ha oversikt over og kunnskap om tilstand og påvirkning.....	10
2.9	Ombygging og overføring av avløpsvann til andre anlegg.....	10
3	Utslipp til vann.....	10
3.1	Krav til avløpsnett.....	10
3.1.1	Krav til oppsamling av kommunalt avløpsvann.....	10
3.1.2	Krav om tiltaksplan for fornyelse av avløpsnett.....	11
3.1.3	Krav til kontroll med overvann og annet fremmedvann tilført avløpsnett.....	11
3.1.4	Krav til utslipp via overløp.....	11
3.1.5	Krav til virkningsgrad for avløpsnett.....	12
3.2	Krav til rensing av avløpsvann.....	12
3.2.1	Generelt.....	12
3.2.2	Oversikt over avløpsrenseanlegg.....	12
3.2.3	Rensekrav og dokumentasjonskrav for det enkelte avløpsrenseanlegg.....	13
3.2.4	Utslippspunkt for avløpsrenseanlegg og overløp.....	15
3.2.5	Påslipp.....	16
4	Utslipp til luft.....	16
4.1	Generelt.....	16
4.2	Lukt fra punktkilder.....	17
4.3	Klimagassregnskap og utslipp av klimagasser.....	17
5	Støy.....	17
6	Avfall og avløpsslam.....	18
6.1	Generelle krav til avfall.....	18
6.2	Håndtering av avløpsslam.....	18
6.3	Påslipp av rejektivann.....	18

7	Akutt forurensning – forebyggende tiltak, varsling og beredskap.....	19
7.1	Forebyggende tiltak	19
7.2	Beredskapsanalyse.....	19
7.3	Beredskapsplan.....	19
7.4	Beredskapsetablering.....	19
7.5	Øving av beredskap	19
7.6	Varsling av akutt forurensning.....	20
8	Utslippskontroll, resipientundersøkelser og overvåkning.....	20
8.1	Krav om måleprogram.....	20
8.2	Overvåking etter forurensningsforskriften.....	21
8.3	Overvåking etter vannforskriften.....	21
8.4	Rapportering av overvåkingsresultater	22
8.5	Registrering i Vannmiljø.....	22
9	Energi.....	22
9.1	Energistyringssystem.....	22
9.2	Utnyttelse av overskuddsenergi.....	22
10	Substitusjon av kjemikalier og råstoffer.....	22
11	Krav til rapportering.....	23
11.1	Årlig egenkontrollrapportering.....	23
11.2	Årsrapport.....	23
12	Nedleggelse, ombygging og overføring av avløpsvann til andre anlegg.....	24
13	Tilsyn.....	25
	Vedlegg 1: Oversikt over utvalgte, sentrale begreper benyttet i tillatelsen.....	26

1 Tillatelsens rammer

1.1 Tillatelsen omfatter

Tillatelsen gjelder all transport, behandling og utslipp av avløpsvann fra Ytre Enebakk tettbebyggelse og Flateby tettbebyggelse i Enebakk kommune.

Tillatelsen omfatter utslipp fra samlet tilført avløpsmengde for **Ytre Enebakk tettbebyggelse** tilsvarende **inntil 8 500 BOF₅ personekvivalenter (pe)** i maksuke.

Det samlede utslippet omfatter:

- Enebakk sentralrenseanlegg, 8 500 pe (BOF₅)

Tillatelsen omfatter utslipp fra samlet tilført avløpsmengde fra **Flateby tettbebyggelse** tilsvarende **inntil 4 000 BOF₅ personekvivalenter (pe)** i maksuke **frem til 30.12.2027 og deretter 5 000 BOF₅ personekvivalenter (pe)** i maksuke **fra 31.12.2027**.

Det samlede utslippet omfatter:

- Flateby avløpsrenseanlegg
 - o 4 000 pe (BOF₅) frem til 30.12.2027
 - o 5 000 pe (BOF₅) fra 31.12.2027

Alle tettbebyggelser som er tilknyttet samme avløpsrenseanlegg, også tettbebyggelser i andre kommuner, regnes som én tettbebyggelse i henhold til forurensningsforskriften kapittel 11, § 11-3 bokstav k, andre ledd.

Kommunen skal til enhver tid ha oppdatert dokumentasjon på tettbebyggelsens utbredelse (areal) og utslippstørrelse i pe (BOF₅) beregnet etter NS 9426¹. Ved utbygging av kommunens infrastruktur eller vesentlig utvidelse av virksomhet som medfører økte utslipp fra tettbebyggelsen, skal tettbebyggelsens geografiske utbredelse og utslippstørrelse oppdateres.

Kommunen plikter å sørge for at det er samsvar mellom rensekapasitet og størrelsen på potensielt utslipp (pe (BOF₅)) av avløpsvann i maksuke fra tettbebyggelsene, før slike endringer som nevnt over realiseres. Det er ikke tillatt å overskride det faktiske utslippet i pe (BOF₅) utover tillatelsens ramme. Ved langvarige overskridelser plikter kommunen å utarbeide en tiltaksplan for å redusere konsekvensene av dette på kort og lang sikt. Ved permanente utvidelser, må kommunen søke Statsforvalteren om en endring av tillatelsen.

Kravene i denne tillatelsen tar utgangspunkt i kommunens beregnede, potensielle utslipp etter NS 9426, og basert på kunnskap om antallet fastboende og ikke-fastboende personer, industri med påslipp til avløpsnett og eventuelle andre kilder som vil påvirke mengden og sammensetningen av kommunalt avløpsvann som oppstår.

¹ Med kommunens beregnede potensielle utslipp, menes den maksimale, gjennomsnittlige ukesebelastning i pe (BOF₅) til det avløpssystemet som reguleres i denne tillatelsen, og som oppstår i den uka i året med forventet høyest belastning. Beregningene skal være representative for situasjonen på søknadstidspunktet og ti år fram i tid.

Tettbebyggelse Ytre Enebakk

Tabell 1.1.1. Beregningene for tettbebyggelse Ytre Enebakk gjengis her for å unngå tvil om hvilke utslippsforhold som lå til grunn da tillatelsen ble gitt

Kilde	Beregnet pe (BOF ₅) i 2023	Beregnet pe (BOF ₅) i 2035	Beregnet pe (BOF ₅) i 2050
Fast bosatte	6 200	8 150	9 000
Kommunale virksomheter og arbeidsplasser, hoteller o.l.	100	100	100
Tilknyttede hytteområder	50	50	50
Påslipp industri	100	100	250
Overføring fra andre kommuner	-	-	-
Septikslam mottak	-	-	-
SUM	6 450	8 500	9 400
Angi ukenr. for uke valgt som uke med maksimal utslipp som er lagt til grunn i beregningene i tabell 1.1.1	Det er ingen sesongmessig variasjon i tilførslene. Belastningen vil derfor variere tilfeldig.		

Tettbebyggelse Flateby

Tabell 1.1.2. Beregningene for tettbebyggelse Flateby gjengis her for å unngå tvil om hvilke utslippsforhold som lå til grunn da tillatelsen ble gitt

Kilde	Beregnet pe (BOF ₅) i 2023	Beregnet pe (BOF ₅) i 2035	Beregnet pe (BOF ₅) i 2050
Fast bosatte	3 600	4 800	6 300
Kommunale virksomheter og arbeidsplasser, hoteller o.l.	100	100	250
Tilknyttede hytteområder	0	0	0
Påslipp industri	0	100	250
Overføring fra andre kommuner	-	-	-
Septikslam mottak	100	100	100
SUM	3 800	5 000	6 900

Angi ukenr. for uke valgt som uke med maksimal utslipp som er lagt til grunn i beregningene i tabell 1.1.2	Det er ingen sesongmessig variasjon i tilførslene. Belastningen vil derfor variere tilfeldig.
--	---

Denne tillatelsen omfatter de avløpsrenseanlegg som framgår av punkt 3.2.2 og utslippspunkter slik de er opplistet i punkt 3.2.4. Tillatelsen omfatter også tillatelse til mottak av septikslam innenfor tillatelsens virkeområde, til avløpsrenseanleggene (se definisjonen av septikslam i *vedlegg 1*).

Nytt avløpsdirektiv ble vedtatt av EU 27.11.2024. Implementeringen av det nye direktivet i norsk rett kan medføre endringer i forurensningsforskriften. Det vil til enhver tid være det strengeste kravet som gjelder.

Kravene til overvåking i denne tillatelsen er tilpasset behovet for samordnet overvåking etter vannforskriften.

2 Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning for organisk belastning og eutrofisituasjonen i resipienten er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens punkt 3 til 5. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er fremkommet i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet.

2.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider jf. vilkår 3.2.3 og innenfor de rammer som følger av forurensningsforskriftens § 14-13. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra det totale avløpssystemet, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter kommunen å redusere utslipp så langt det er mulig uten urimelige kostnader.

Det totale avløpssystemet skal drives, vedlikeholdes og fornyes i et langsiktig perspektiv, slik at forventet funksjon og ytelse opprettholdes og er stabil til tross for variasjoner i belastning og klimaforhold.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal kommunen sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Systemer og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert.

2.5 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter kommunen å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren.

Kommunen skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Med forurensningsmessig betydning menes unormale tilførsler av forurensninger til avløpsrensaneanlegget som kan få konsekvenser for overholdelse av utslippskrav eller slamhåndtering. Akutt forurensning skal i tillegg varsles, jf. krav fastsatt i punkt 7 i denne tillatelsen.

2.6 Plikt til internkontroll

Kommunen plikter å etablere internkontroll for sin avløpsvirksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette². Internkontrollen skal sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven³ og relevante forskrifter til disse lovene, der særlig forurensningsforskriften kap. 11 og 14 legger rammer for kommunens avløpsvirksomhet. Kommunen plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Kommunen plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Punkt 2.6.1 beskriver konkrete krav til innholdet i en miljørisikovurdering, både med hensyn til *akutt* forurensning og risiko for annen ulovlig forurensning.

2.6.1 Krav om miljørisikovurdering

Kommunen skal ha en oppdatert skriftlig, klimatilpasset miljørisikovurdering av det totale avløpssystemet som denne tillatelsen omfatter. Dette innebærer en risikovurdering av forhold knyttet til avløpssystemet som kan forårsake utilsiktede forurensningsutslipp/farer for forurensning.

² Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, nr. 1127

³ L11.06.1976 nr. 79 Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)

Denne miljørisikovurderingen skal som et minimum legge vekt på:

- Påslipp etter kapittel 15 og 15 A
- Kritiske punkter på avløpsnett
- Kritiske punkter på avløpsrensaneanlegg
- Utslipp til sårbar resipient
- Utslipp av farlige stoffer
- Områder med mulige brukerkonflikter
- Hvordan det totale avløpssystemet blir påvirket av klimaendringer
- Angi risiko og risikoreduserende tiltak i prioritert rekkefølge
- Vannforskriftens § 4 og mål om god kjemisk og økologisk tilstand i vannforekomstene

På grunnlag av utførte risikoanalyser og fastsatte akseptable risikonivåer for skadelige hendelser som følge av utslipp, må det planlegges og gjennomføres tiltak for å overholde akseptabelt risikonivå. Både konsekvensreduserende og sannsynlighetsreduserende tiltak skal vurderes. Hvert tiltak skal være knyttet til en ansvarlig person/stilling, og tiltaket skal ha en frist for gjennomføring. Dette skal dokumenteres skriftlig i en tiltaksplan som inngår i virksomhetens internkontrollsystem.

Miljørisikovurderingen og tilhørende tiltaksplan skal evalueres minst én gang per år og skal oppdateres etter hvert som tiltak er gjennomført og kunnskapsgrunnlaget endrer seg. Evalueringen skal dokumenteres skriftlig. Det skal foreligge en skriftlig rutine for gjennomføring av miljørisikovurderinger, herunder kriterier for oppdatering.

Miljørisikovurderingen skal være en viktig del av grunnlaget for den overordnede avløpsplanen og beredskapsplanen (se punkt 2.7 og punkt 7.3).

2.7 Krav til kommunens planlegging av samlet avløpsvirksomhet

Kommunen skal sørge for å identifisere behovet for vedlikehold, fornyelse og utbygging av avløpsnett, pumpestasjoner og avløpsrensaneanlegg for kommunalt avløpsvann og overvann både på kort og lang sikt. Kommunen plikter videre å sette av tilstrekkelig med ressurser, både økonomiske og personressurser, slik at identifiserte behov for tiltak og øvrige krav i denne tillatelsen kan gjennomføres planmessig og over tid. Hvordan kommunen skal løse dette i praksis innenfor fastsatte frister, skal dokumenteres overfor Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus på forespørsel.

Gjennom en overordnet avløpsplan skal kommunen se tiltak, mål og prioriteringer i sammenheng med øvrig planlegging i kommunen. Avløpsplanen skal resultere i utarbeidelse av konkrete tiltak. Det skal tydelig framgå hvilke tiltak som skal gjennomføres innenfor gjeldende og kommende økonomiplanperiode.

Kommunen skal på bakgrunn av en årlig vurdering av hvordan kravene i denne tillatelsen og forurensningsforskriften kap. 14 er fulgt opp, vurdere behov for nye tiltak og endringer i prioriteringene. Som en del av den årlige vurderingen, skal kommunen vurdere om etablert

behandlingskapasitet for kommunalt avløpsvann står i forhold til beregnet potensielt utslipp fra de to tettbebyggelsene Ytre Enebakk og Flateby og med vedtatte planer om utbygging. Dette for å sikre at behovet for økt oppsamlings- og behandlingskapasitet for avløpsvann er tilpasset kommunens planer for ny utbygging av bolig- eller hytteområder eller aktuell næringsvirksomhet⁴.

Dersom vurderingen viser at behandlingskapasiteten ikke er tilstrekkelig, skal kommunen presentere konkrete tiltak for å øke behandlingskapasiteten og sikre fremtidig finansiering innen utbyggingen gjennomføres.

2.8 Plikt til å ha oversikt over og kunnskap om tilstand og påvirkning

Kommunen skal ha kjennskap til og kunne dokumentere skriftlig i hvilken grad avløpsrenseanlegg, avløpsnett og forurenset overvann påvirker eller kan påvirke vannmiljøet, sårbare naturtyper eller områder som brukes av sårbare arter.

Det må utvises særlig aktsomhet ved planlegging av nye ledningstraseer og ved graving eller andre aktiviteter som kan påvirke naturmangfoldet. Kommunen må gjøre seg kjent med aktuelle bestemmelser som kan gjelde for slik aktivitet.

2.9 Ombygging og overføring av avløpsvann til andre anlegg

Om avløpsrenseanlegg planlegges lagt ned eller stanset for en periode grunnet ombygging eller utbedring, skal kommunen gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensning. Aktiviteter som kan medføre fare for økt forurensning utover det som er tillatt i denne tillatelsen, og som kan medføre at renskrav ikke overholdes, kan ikke startes før Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus har gitt midlertidig unntak fra gjeldende renskrav. Søknader om unntak fra gjeldende renskrav må derfor sendes Statsforvalteren i god tid før oppstart av planlagt aktivitet.

3 Utslipp til vann

3.1 Krav til avløpsnettet

3.1.1 Krav til oppsamling av kommunalt avløpsvann

Avløpsvannet fra nye bygninger skal knyttes til offentlig avløpsnett, jf. § 27-2 i plan- og bygningsloven.

Kommunen skal utarbeide en tiltaksplan for trinnvis økt tilknytning for eksisterende områder der tilknytningsgraden per i dag er lavere enn 98 %⁵. Planen for trinnvis tilknytning skal inngå i kommunens overordnede avløpsplan.

⁴ Med aktuell næringsvirksomhet menes næringsvirksomhet som vil innebære økt belastning av kommunens oppsamlings- og behandlingskapasitet for avløpsvann, som påslipp fra hotellvirksomhet og næringsmiddelindustri

⁵ Basert på nasjonale mål for vann og helse, vedtatt av regjeringen 22.05.2014, sist revidert 16.02.2024

Kommunen skal til enhver tid ha oversikt over utbygginger og tilkoblinger som medfører endring av tettbebyggelsens samlede utbredelse og størrelse i pe (BOF₅).

Kommunen må holde seg oppdatert på ny avløpsteknologi og ta i bruk beste tilgjengelige teknikker for å begrense utslipp.

3.1.2 Krav om tiltaksplan for fornyelse av avløpsnett

Kommunen skal utarbeide en tiltaksplan for fornyelse av avløpsnettet med kummer, pumpestasjoner m.v. Tiltaksplanen skal vise det årlige, gjennomsnittlige behovet for fornyelse av spillvannsførende ledningsnett, og hvilke kriterier som er lagt til grunn for fornyelse. Tiltaksplanen skal være sammenhengende og skal minst omfatte de neste 5 årene.

Kommunens ledningsdatabase skal oppdateres kontinuerlig etter hvert som avløpsnettet fornyes.

3.1.3 Krav til kontroll med overvann og annet fremmedvann tilført avløpsnettet

Kommunen skal lage en tiltaksplan for å redusere andelen fremmedvann som tilføres avløpsnettet. Planen skal beskrive konkrete tiltak for trinnvis separering av avløpsnettet for overvann og sanitært avløpsvann.

I områder hvor det separate overvannsnettet mottar forurenset overvann, skal behovet for rensing vurderes og dokumenteres.

Utslipp av sanitært avløpsvann via overvannsnettet er ikke tillatt.

3.1.4 Krav til utslipp via overløp

Kommunen skal ha oversikt over alle utslipp av urensset avløpsvann via overløp til resipient fra det totale avløpssystemet. Utslipp via overløp skal ikke føre til forsøpling.

Utslipp av urensset avløpsvann er uønsket, og innen 31.12.2035 skal den samlede mengden utslipp via driftsoverløp over året ikke være over 2 %.

Kommunen skal som del av den overordnede avløpsplanen inkludere en tiltaksplan for å redusere driftsoverløp og vurdere behovet for å etablere fordrøyningsbasseng eller andre avbøtende tiltak, jf. punkt 2.7. Det skal særlig tas hensyn til behovet for å redusere utslipp til sårbare resipienter og resipienter brukt til bading m.m. hvor utslippene kan representere en miljø- eller helsefare.

Driftstid for alle overløp skal registreres. Alle utslipp via overløp skal måles fra og med 31.12.2026. Utslipp fra mindre overløp kan beregnes hvis en miljørisikovurdering dokumenterer at overløpet er av mindre miljømessig betydning. Dette skal inngå i årsrapporteringen til Statsforvalteren jf. punkt 11.

Alle utslipp via nødoverløp skal registreres særskilt og håndteres som en avvikssituasjon. Kommunen skal ha et overvåkings- og beredskapssystem som sikrer at nødoverløp straks oppdages og utbedres innen 24 timer. Rutiner for dette skal framgå av kommunen sine internkontrollrutiner og beredskapstiltak.

Planlagt stans i pumpestasjoner skal i utgangspunktet ikke gi overløpsdrift. I de tilfeller dette likevel kan bli nødvendig skal Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus varsles i god tid på forhånd slik at søknadsplikt etter forurensningsloven kan vurderes.

3.1.5 Krav til virkningsgrad for avløpsnett

Kommunen skal kontinuerlig gjennomføre planlagte tiltak for å redusere lekkasjer av urensset avløpsvann fra avløpsnett.

Virkningsgraden til avløpsnett, det vil si hvor stor andel av vannmengden som når fram til avløpsrensaneanlegget sammenliknet med det som oppstår, skal dokumenteres og være tilgjengelig for Statsforvalteren ved forespørsel. Dette skal gjøres ved å legge til grunn målte verdier for overløp eller beregnede verdier for mindre omfattende overløpsutslipp, jf. punkt 3.1.4. I tillegg skal andre ulike kilder til tap beregnes.

Utslipp på grunn av feil på avløpsnett, stans i pumpestasjoner og liknende skal ikke redusere virkningsgraden i avløpsnett med mer enn 5 % fram til 31.12.2035 og deretter maksimalt 3 % over året.

3.2 Krav til rensing av avløpsvann

3.2.1 Generelt

Alt avløpsvann som er medregnet i tettbebyggelsenes utslippstørrelse, skal behandles slik at samme minimumskrav til rensing oppfylles, uavhengig av avløpsrensaneanleggenes dimensjonerende kapasitet og teknologi. Dette gjelder for utslipp større eller lik 50 pe. Kontrollkravene skal imidlertid være tilpasset det enkelte anlegg.

I tillegg kan det enkelte avløpsrensaneanlegg ha tilleggskrav eller skjerpede krav satt av hensyn til resipienten og bruken av denne, jf. vilkår 3.2.3.

Det skal settes av areal til eventuell utvidelse som følge av framtidige nye renskrav eller behov for økt kapasitet.

3.2.2 Oversikt over avløpsrensaneanlegg

Avløpsrensaneanlegg innenfor kommunens del av tettbebyggelsen og som omfattes av denne tillatelsen, framgår av tabell 3.2.2.1.

Oversikten gir også informasjon om forventet belastning og dimensjonerende kapasitet i pe (BOF₅) og forventet hydraulisk kapasitet. Oversikten viser også type rensprosess ved det enkelte anlegg.

Tabell 3.2.2.1: Oversikt over avløpsrensaneanlegg innenfor kommunens to tettbebyggelser i 2035

Navn på avløpsrensaneanlegg	Tilført belastning i pe (BOF ₅) i 2035 (ramme)	Dimensjonerende kapasitet i pe (BOF ₅) i 2035	Hydraulisk kapasitet (m ³ per time) i 2035	Renseprosess
Enebakk sentralrensaneanlegg	8 500	12 500	270	Biologisk
Flateby avløpsrensaneanlegg	5 000	8 000	120	Kjemisk, deretter kjemisk/biologisk fra 31.12.2027

Avløpsrensaneanleggene skal utformes slik at kravene i forurensningsforskriften kap. 14 og kravene i denne tillatelsen kan overholdes.

3.2.3 Rensekrav og dokumentasjonskrav for det enkelte avløpsrensaneanlegg

Generelt om dokumentasjonskrav

Utslppsparametere og tilhørende grenseverdier, samt minimum antall prøver og midlingstid, er satt i tabell 3.2.3.1 og 3.2.3.2 under. Avlastning fra overløp på avløpsrensaneanlegget er inkludert i renskravene.

Prøver av KOF_{CR} og BOF₅ må minst etterkomme enten krav til konsentrasjon eller renseseffekt.

Utslipp via overløp (både driftsoverløp og nødoverløp) ved avløpsrensaneanlegget skal regnes med i rensgraden for anlegget. Utslipp via overløp på et tidligere tidspunkt, skal regnes med i avløpsnettets virkningsgrad, men ikke inn i renseseffekten. Dette i henhold til rapporteringskrav fra EU.

Dersom utslippet av KOF_{CR} og/eller BOF₅ er overskredet med 100 % av det renskravene sier, så skal kommunen varsle Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus.

3.2.3.1 Enebakk sentralrenseanlegg

Tabell 3.2.3.1: Enebakk sentralrenseanlegg: Utslippsparameter, krav til renseeffekt, prøvetaking, årlig maksutslipp og frister

Utslippsparameter	Krav og frister	Prøvetype og -frekvens	Årlig maksutslipp
Total fosfor (Tot-P)	<p><i>Fra dags dato:</i> 90 % reduksjon</p> <p><i>Fra 31.12.2026</i> 93 % reduksjon</p> <p><i>Fra 31.12.2028</i> 95 % reduksjon</p> <p>Renseeffekt i % beregnes som årlig middelerdi</p>	<p><i>Fra dags dato:</i> 24 ukeblandprøver eller døgnblandprøver per år</p>	<p><i>Fra dags dato:</i> 250 kg Tot-P/år</p>
Total-nitrogen (Tot-N)	<p><i>Fra dags dato:</i> overvåking</p> <p>Renseeffekt i % beregnes som årlig middelerdi</p>	<p><i>Fra dags dato</i> 12 ukeblandprøver eller døgnblandprøver per år</p>	
Biologisk oksygenforbruk (BOF ₅)	<p><i>Fra dags dato:</i> 70 % eller maksimalt 25 mg O₂/l</p> <p><i>Fra 31.12.2026:</i> 80 % eller maksimalt 15 mg O₂/l</p>	<p><i>Fra dags dato:</i> 21 av 24 døgnblandprøver må overholde krav</p>	
Kjemisk oksygenforbruk (KOF _{CR})	<p><i>Fra dags dato:</i> 75 % eller maksimalt 125 mg O₂/l</p> <p><i>Fra 31.12.2026:</i> 85 % eller maksimalt 75 mg O₂/l</p>	<p><i>Fra dags dato:</i> 21 av 24 døgnblandprøver må overholde krav</p>	

3.2.3.2 Flateby avløpsrenseanlegg

Tabell 3.2.3.2: Flateby avløpsrenseanlegg: *Utslippsparameter, krav til renseeffekt, prøvetaking, årlig maksutslipp og frister*

Utslippsparameter	Krav og frister	Prøvetype og -frekvens	Årlig maksutslipp
Total fosfor (Tot-P)	<i>Fra dags dato:</i> 90 % reduksjon <i>Fra 31.12.2027:</i> 95 % reduksjon Renseeffekt i % beregnes som årlig middelerdi	<i>Fra dags dato:</i> 21 av 24 ukeblandprøver eller døgnblandprøver per år	<i>Fra dags dato:</i> 175 kg/år
Total-nitrogen (Tot-N)	<i>Fra 31.12.2027:</i> overvåking Renseeffekt i % beregnes som årlig middelerdi	<i>Fra 31.12.2027:</i> 12 ukeblandprøver eller døgnblandprøver per år	
Biologisk oksygenforbruk (BOF ₅)	<i>Fra dags dato:</i> 70 % eller maksimalt 25 mg O ₂ /l <i>Fra 31.12.2027:</i> 80 % eller maksimalt 15 mg O ₂ /l	<i>Fra dags dato:</i> 21 av 24 døgnblandprøver må overholde krav	
Kjemisk oksygenforbruk (KOF _{CR})	<i>Fra dags dato:</i> 75 % eller maksimalt 125 mg O ₂ /l <i>Fra 31.12.2027:</i> 85 % eller maksimalt 75 mg O ₂ /l	<i>Fra dags dato:</i> 21 av 24 døgnblandprøver må overholde krav	

3.2.4 Utslippspunkt for avløpsrenseanlegg og overløp

Renset avløpsvann skal føres ut i resipient på en slik måte at innblandingen i vannmassene blir best mulig, og slik at brukerinteresser ikke påvirkes.

Utlegging av utslippsledning eller lignende tiltak som kan påvirke sikkerheten eller fremkommeligheten i kommunens sjøområde, krever tillatelse av den kommune der tiltaket skal settes i verk, jf. havne- og farvannsloven⁶.

Tabell 3.2.4.1 *Utslippspunkt for Enebakk sentralrenseanlegg*

Utslippspunktets navn/beskrivelse	Koordinater X (UTM sone 32)	Koordinater Y (UTM sone 32)	Avstand fra land ⁷ + navn på	Dybde
-----------------------------------	-----------------------------	-----------------------------	---	-------

⁶ Jf. lov om havner og farvann av 17.04.2009 nr. 19 § 27

⁷ Avstanden fra land regnes som horisontal avstand fra strandkanten ved middelvannstand

			resipient	
Utslippspunkt Enebakk sentralrenseanlegg	624172,12 Ø	6628425,46 N	160 m Øyeren Sør	-5 m

Tabell 3.2.4.2 Utslippspunkt for Flateby avløpsrenseanlegg

Utslippspunktets navn/beskrivelse	Koordinater X (UTM sone 32)	Koordinater Y (UTM sone 32)	Avstand fra land + navn på resipient	Dybde
Utslippspunkt Flateby avløpsrenseanlegg	621124,78 Ø	6635231,58 N	70 m Øyeren Nord	-35 m

3.2.5 Påslipp

Påslipp til kommunalt avløpsnett skal ikke redusere muligheten for å overholde utslipps- og renskrav satt i denne tillatelsen eller forurensningsforskriften eller redusere muligheten for å utnytte avløpslammet iht. gjødselvereforskriftens krav.

Kommunen skal ha oversikt over alle virksomheter som kan utgjøre en risiko for det kommunale avløpssystemet jfr. forurensningsforskriftens § 15A-4, og følge opp disse gjennom påleggskrav og tiltak.

4 Utslipp til luft

4.1 Generelt

Lukt skal være en driftsparameter for det totale avløpssystemet. Dette for å sikre at lukt fra pumpestasjoner, overløp, kummer og eventuelle lufteinnetninger ikke er til vesentlig sjenanse for naboer og brukere av nærområdet.

Kommunen skal ha oversikt over kilder og vurdere behovet for tiltak og eventuelt effekten av gjennomførte luktreduerende tiltak.

Før bygging av nye anlegg, komponenter (pumpestasjoner, kummer og utearealer og ledninger) må kommunen vurdere mulige kilder til lukt og om nærhet til bebyggelse, ferdsel eller terrengforhold kan skape luktkonflikter.

Kommunen skal ha et system for registrering og oppfølging av eventuelle klager og avvik på lukt. Systemet skal være en del av internkontrollen.

4.2 Lukt fra punktkilder

Punktutslipp for avgasser skal håndteres slik at luktulempe forebygges effektivt. Beregnet luktinnhold fra slike kilder ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager mv. skal ikke overstige $2 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ som maksimal månedlig 99 prosent timefraktal.

Luktregninger skal gjennomføres i tråd med Norsk Standard NS-EN 13725.

4.3 Klimagassregnskap og utslipp av klimagasser

Utslipp av klimagasser fra drift av det totale avløpssystemet skal holdes på et så lavt nivå som mulig. Virksomheten skal utarbeide klimagassregnskap årlig.

5 Støy

Virksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overskride grensene i tabell 5.1. Grensene skal måles eller beregnes med frittfeltsverdi ved den mest støyutsatte fasaden.

Tabell 5.1 Støygrenser

Dag (kl. 07-19) LpAekv12h	Kveld (kl. 19-23) LpAekv4h	Natt (kl. 23-07) LpAekv8h	Søn-/hellig- dager (kl. 07-23) LpAeq16h	Natt (kl. 23-07) LA1*
55 dB(A)	50 dB(A)	45 dB(A)	50 dB(A)	60 dB(A)

*LA1 er et statistisk maksimalnivå, uttrykt som det støynivået som overskrides i 1 % av tiden i situasjoner der maksimalnivåhendelsene forårsakes av mange typer kilder, og antall hendelser ikke er entydige eller grupperbare. LpAeqT er A-veiet gjennomsnittsnivå (dB(A)) midlet over driftstid der T angir midlingstiden i antall timer.

Alle støygrenser skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra den ordinære driften av avløpsrensaneanlegg, inkludert intern transport på område til anleggene og lossing/lasting av råvare, slam etc. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport er likevel ikke omfattet av grensene.

6 Avfall og avløpsslam

6.1 Generelle krav til avfall

Kommunen plikter så langt det er mulig å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Kommunen plikter å sørge for at all håndtering av avfall, inkludert farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁸.

Avfall som oppstår i virksomheten, skal leveres til lovlig avfallsmottak. Ved evt. bruk av biofilmbærere må det sikres at plastmedium ikke blir spredd til miljøet.

6.2 Håndtering av avløpslam

Med avløpslam menes den faste fraksjonen som felles ut ved renseprosesser i avløpsrensaneanlegg, og hvor ristgods er fjernet i forkant (se definisjon av avløpslam i *vedlegg 1*).

Kommunen skal ha oversikt over hvilke mengder råslam som oppstår i det enkelte avløpsrensaneanlegg, slamkvalitet og videre håndtering. Dette skal inngå i egenkontrollrapporteringen for avløpsrensaneanlegg, se punkt 11.1.

Avløpslam som ikke behandles på stedet, skal forbehandles slik at det blir egnet for transport til behandlingsanlegg. Avløpslam som ikke overholder kravene i gjødselvereforskriften⁹ og dermed ikke er egnet for bruk, skal leveres til godkjent mottaksanlegg for avfall og ikke blandes sammen med annet avløpslam.

Det er ikke tillatt med utendørs lagring av bioest eller mellom- og sluttprodukter fra slambehandlingen.

Ved prøvetaking av slammet skal anerkjente metoder for å oppnå representative prøver benyttes.

Statsforvalteren kan pålegge kommunen å delta i kartlegging for å dokumentere nivåer av miljøgifter i slam.

6.3 Påslipp av rejektivann

Hovedregelen er at rejektivann fra internt slam skal slippes på etter prøvetakingspunktet, mens rejektivann fra eksternt slam skal slippes på før. Dersom rejektivannet stammer fra en blanding av internt og eksternt slam, skal dette slippes på etter prøvetakingspunktet.

7 Akutt forurensning – forebyggende tiltak, varsling og beredskap

7.1 Forebyggende tiltak

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter kommunen å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren.

⁸ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) av 01.06.2004, nr. 930

⁹ Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav av 4.7.2003, nr. 951

Kommunen plikter i tillegg å ha en plan for en trinnvis og systematisk gjennomføring av risikoreduserende tiltak avdekket i miljørisikovurderingen jf. vilkår 2.6.1.

7.2 Beredskapsanalyse

Med grunnlag i miljørisikovurderingen skal kommunen utarbeide en beredskapsanalyse for den eventuelle restrisiko som gjenstår etter at forebyggende tiltak er iverksatt. For hver av hendelsene som er identifisert i miljørisikoanalysen skal kommunen utarbeide og begrunne:

- organisering av beredskapen
- nødvendig beredskapsutstyr
- nødvendig mannskap
- responstid

Beredskapen skal stå i et rimelig forhold til risiko for akutt forurensning.

7.3 Beredskapsplan

Miljørisikovurdering, beredskapsanalyse, forebyggende tiltak og beredskapsetablering skal dokumenteres i en beredskapsplan som er en del av kommunens internkontrolldokumentasjon.

Beredskapsplanen skal som et minimum beskrive den etablerte beredskapens organisering, bemanning, innsatsutstyr og personlig utstyr og angi innsatsplaner for dimensjonerende scenarier.

Beredskapsplanen skal holdes oppdatert og kunne fremvises ved behov.

7.4 Beredskapsetablering

Basert på beredskapsplanen skal det etableres en beredskapsorganisasjon med mannskap og nødvendig utstyr. Kompetanse, opplæring og organisering skal være dimensjonert for de potensielle hendelsene som er vurdert å utgjøre størst miljørisiko.

7.5 Øving av beredskap

Det skal utarbeides en plan for å øve på beredskapen, og det skal gjennomføres øvelse minst én gang pr. år. Det skal utarbeides klare mål for øvelsen, inkludert mål for responstid. Øvelsen skal dokumenteres i rapporter, med eventuelle anbefalinger om forbedringer. Hvordan eventuelle anbefalinger om forbedringer er fulgt opp, skal være dokumentert i internkontrollen.

7.6 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til *forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning*. Internkontrollen skal beskrive kartlegging og vurdering av risiko for akutt forurensning og annen uønsket påvirkning av ytre miljø.

Kommunen skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus om:

- Akutt forurensning på grunn av driftsstans som skyldes uhell eller langvarig strømbrudd
- Unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning
- Utslippskonsentrasjon på mer enn det dobbelte av gjeldende krav for en prøve der prøvetaking og analyse er utført jf. forurensningsforskriften §§ 14-11, 14-12 og 14-14

Kommunen kan finne skjema for varslings av akutt forurensning på Statsforvalteren sine nettsider: <https://www.statsforvalteren.no/nb/ostfold-buskerud-oslo-og-akershus/skjema-og-tjenester/>

8 Utslippskontroll, resipientundersøkelser og overvåkning

8.1 Krav om måleprogram

Kommunen skal, som en del av sin internkontroll ved det enkelte avløpsanlegg, utarbeide og holde oppdatert et måleprogram med oversikt over alle analyser og målinger av relevante drifts- og utslippsparametere tilpasset det enkelte anleggs størrelse, herunder utslipp til vann, grunn og luft. Måleprogrammet skal være en del av kommunens internkontroll og holdes oppdatert.

Måleprogrammet skal beskrive de forskjellige trinnene i målingene og begrunne valgte prøvetakingspunkter og prøvetakingsmetodikk (metoder og frekvens).

Prøvetidspunktene skal velges slik at resultatene blir mest mulig representative for variasjoner i utslippene gjennom hele året ved normale driftsforhold. Måleprogrammene skal omfatte antatt maksuke for belastning for det enkelte anlegg og perioder med overløp. Minimum antall akkrediterte prøver skal være i samsvar med kravene i tabell 3.2.3.1 i tillatelsen, men antallet skal økes der dette er nødvendig for å ivareta kravet til representativitet. Dersom en prøve må utgå pga. unormale driftsforhold, skal dette kompenseres med at det tas en ny prøve på et senere tidspunkt.

Prøvene skal analyseres jf. krav i forurensningsforskriften § 14-12. Analysene skal utføres av laboratorier som er akkreditert for de aktuelle analysene etter NS-EN ISO/IEC 17025. Norske standarder skal benyttes så langt det er mulig. Dersom dette ikke finnes, kan internasjonal standard eller annen metode benyttes så lenge metoden gir representative tall for virksomhetens faktiske utslipp.

8.2 Overvåking etter forurensningsforskriften

Kommunen skal sørge for overvåking av mulige miljøeffekter av utslipp fra avløpsreanlegg og overløp med en utslippsstørrelse av miljømessig betydning til berørte vannforekomster i henhold til et overvåkingsprogram.

Overvåkingen skal være risikobasert og bidra til å avklare om resipienten skal registreres som følsom, normal eller mindre følsom jf. forurensningsforskriften kap. 11, vedlegg 1, punkt 1.1 og følge prinsippene i veileder TA-1890/2005 eller en oppdatert versjon av denne.

Dersom utslipp eller tilstanden i vannforekomsten endres, kan Statsforvalteren pålegge en utvidelse av overvåkingsprogrammet mhp. målepunkter, elementer og frekvens. Statsforvalteren kan også pålegge strengere renskrav.

8.3 Overvåking etter vannforskriften

Kommunen skal overvåke hvordan utslipp fra avløpsrenseanlegg og overløp med en utslippsstørrelse av miljømessig betydning, påvirker tilstanden i vannforekomsten og dokumentere om utslippene medfører forringelse eller at miljømål ikke nås, jfr. vannforskriften §§ 4 og 18. Overvåkingen skal gjennomføres i tråd med bestemmelsene i vannforskriften for tiltaksorientert overvåking § 18 og vedlegg V punkt 1.3 og vurderes etter klassifiseringssystemet for miljøtilstand i vann¹⁰. Overvåkingen skal belyse påvirkning fra pågående og tidligere utslipp fra virksomheten. Overvåkingen skal også belyse virksomhetens bidrag til samlet tilstand i vannforekomsten.

Kommunen skal benytte nødvendig fagekspertise og samarbeide med eventuelle andre forurenserne om å utarbeide et overvåkingsprogram for de resipientene som berøres av avløpsvann. Hvis det pågår annen overvåking i resipienten av andre aktører (eksempelvis vannområde), anbefales det at overvåkingene samordnes. Overvåkingsprogrammet skal årlig vurderes av fagkyndig, og ved behov oppdateres.

Overvåkingsprogrammet/-ene skal følge anbefalinger gitt i gjeldende versjon av veilederen Klassifisering av miljøtilstand i vann (02:2018). Overvåkingsprogrammet skal beskrive og begrunne hvilke biologiske og kjemiske kvalitetselementer/parametere som skal overvåkes, kvantifiseringsgrenser og intervall for prøvetaking. Plasseringen av prøvetakingspunkter og prøvetakingsfrekvens, samt hvordan og i hvilke matrikser (vann, biota, sediment) undersøkelsen vil bli gjennomført, skal også framgå og begrunnes i programmet. Det skal tas prøver både oppstrøms og nedstrøms anleggets utslippspunkt.

Overvåkingen skal gjennomføres av fagkyndig, uavhengig konsulent i henhold til overvåkingsprogrammet. Der det er hensiktsmessig kan selve prøvetakingen gjennomføres av kommunen selv i samråd med konsulenten. Dersom vurderingene viser at det er behov for tiltak av hensyn til resipient eller for å overholde kravene i denne tillatelsen, er kommunen også pliktig til så snart som praktisk mulig å utbedre forholdene.

Dersom utslipp eller tilstanden i vannforekomsten endres, kan Statsforvalteren pålegge en utvidelse av overvåkingsprogrammet mhp. målepunkter, elementer og frekvens.

¹⁰ Veileder 02:2018 Klassifisering av miljøtilstand i vann. Økologisk og kjemisk klassifiseringssystem for kystvann, grunnvann, innsjøer og elver

8.4 Rapportering av overvåkingsresultater

Resultater fra overvåkingen etter forurensningsforskriften jf. punkt 8.2, skal drøftes og konklusjoner om registreringen av resipienten som følsom, normal eller mindre følsom presenteres for forurensningsmyndighetene som en del av påfølgende kalenderårs årsrapportering jf. punkt 11.2.

Vurdering av resultatene fra resipientundersøkelser etter vannforskriften jf. 8.3 skal sendes Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus innen 1. mars året etter at undersøkelsen er gjennomført, som del av årsrapportering jf. punkt 11.2. Resultatene skal vurderes etter det til enhver tid gjeldende klassifiseringssystem for vann, gitt i vannforskriften og veiledningsmateriell til forskriften.

8.5 Registrering i Vannmiljø

Alle overvåkingsdata skal registreres i databasen Vannmiljø (<http://vannmiljo.miljodirektoratet.no/>) innen 1. mars året etter at undersøkelsene er gjennomført. Data rapporteres på Vannmiljøs importformat. Importmal og oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljøs kodeverk finnes på <http://vannmiljokoder.miljodirektoratet.no.>

9 Energi

9.1 Energistyringssystem

Kommunen skal ha rutiner for regelmessig vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv drift av hele avløpsanlegget. Et energistyringssystem skal inngå i internkontrollen.

9.2 Utnyttelse av overskuddsenergi

Kommunen skal i størst mulig grad utnytte overskuddsenergi internt og legge til rette for at overskuddsenergi skal kunne utnyttes eksternt, med mindre det kan godtgjøres at dette ikke er teknisk mulig, begrenses av gitte konsesjoner eller medfører urimelige kostnader.

10 Substitusjon av kjemikalier og råstoffer

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes, herunder fellingskjemikalier og hjelpekoagulanter, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler m.m.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal kommunen dokumentere at den har gjennomført en risikovurdering av bruk og utslipp på bakgrunn av kjemikalienes egenskaper, mengder, utslippspunkt m.m, jf. også punkt 2.6 om internkontroll.

Kommunen eller den ansvarlige for driften av avløpsrensaneanlegget plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av risiko for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Der bedre alternativer finnes, plikter kommunen å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.¹¹

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket¹² og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

11 Krav til rapportering

11.1 Årlig egenkontrollrapportering

Kommunen skal rapportere avløpsdata til Miljødirektoratet innen 1. mars hvert år. Rapporteringen skal skje slik Miljødirektoratet legger til rette for.

11.2 Årsrapport

I tillegg til egenkontrollrapport skal kommunen årlig rapportere på det til enhver tid gjeldende skjema for årsrapport som man finner på Statsforvalteren sine nettsider:

<https://www.statsforvalteren.no/nb/ostfold-buskerud-oslo-og-akershus/skjema-og-tjenester/>

Årsrapporten skal vedlegges egenkontrollrapporten, jf. punkt 11.1.

Kommunen skal årlig gi en skriftlig vurdering av driftsforholdene siste kalenderår for hhv. avløpsnett, renseanlegg, slamhåndtering og overvåking med vekt på overordnede, kvalitative vurderinger.

Følgende tema skal inngå i vurderingene:

- Hvordan gjennomførte oppgraderinger siste kalenderår og planlagte endringer av avløpsnettet bidrar til å etterkomme kravene i tillatelsen og delmål i kommunens temaplan/hovedplan avløp med tilhørende handlingsplaner
- Hvordan avløpsnettet fungerer, inkl. virkningsgrad for nettet totalt, driftstid og mengder avlastet for overløp og beregning av innlekking og utlekking
- Omfanget av tiltak for å redusere tilførsler av overvann, herunder forventet og registrert effekt av tiltakene, inkludert større separeringstiltak
- Hvordan avløpsrensaneanleggene fungerer og årsaker til eventuelle overskridelser av tillatelse. Videre skal trender for rensing og driftsstabilitet beskrives
- Ev. overskridelser av tillatelsen skal kommenteres særskilt ift. vilkår 3.2.3 og 3.2.4 med forslag til korrigerende tiltak
- Resultater, trender og konklusjoner fra resipientovervåking jf. hensikt med overvåkingen beskrevet i vilkår pkt. 8.2 og 8.3

¹¹ Jf. lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) av 11.06.1976 nr. 79 § 3a om substitusjonsplikt

¹² Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30.05.2008 nr. 516

- Resultater fra målinger av tungmetaller og organiske miljøgifter i innløp og rensset avløpsvann. Nytt/oppdatert måleprogram skal legges ved til orientering
- Status for risikovurderinger og oppfølging

Årsrapportene skal lastes opp som vedlegg til egenkontrollrapporten til Miljødirektoratet for kommunens hovedledningsnett, inntil denne rapporteringen eventuelt integreres i egenkontrollrapporteringsskjemaene.

12 Nedleggelse, ombygging og overføring av avløpsvann til andre anlegg

Om avløpsanlegg planlegges lagt ned eller stanset for en periode grunnet ombygging eller Utbedring, skal kommunen gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensning.

Aktiviteter som kan medføre fare for forurensning må avklares med Statsforvalteren. Søknad om eventuelle unntak fra gjeldende renskrav må sendes Statsforvalteren i god tid.

Dersom det skal foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Statsforvalteren på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal ta utgangspunkt i den teknologi som ut ifra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold, gir de beste resultater, jf. forurensningsloven § 2.

Ved planlegging om nedleggelse av avløpsrenseanlegg skal Statsforvalteren få beskjed om dette. Nedleggelsesplan med planlagte tiltak og frister skal sendes Statsforvalteren i god tid før nedleggelse.

Ved nedleggelse eller stans skal den ansvarlige sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til avfallsforskriften kap. 11. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans.

Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Ved nedleggelse av avløpsrenseanlegg skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

13 Tilsyn

Kommunen plikter jf. forurensningsloven § 50 å la representanter for Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus føre tilsyn med anleggene.

Vedlegg 1: Oversikt over utvalgte, sentrale begreper benyttet i tillatelsen

Begrep	Forklaring
Tettbebyggelse	Definert i forurensningsforskriften § 11-3 k) ut fra nærhet mellom husklynger bestående av minst 5 hus. Se fullstendig tekst i forskriften.

	<p>I tillegg regnes tettbebyggelser som én tettbebyggelse dersom avløpsvann fra to eller flere tettbebyggelser samles opp og føres til ett felles avløpsrenseanlegg eller utslippssted.</p> <p>Definisjonen gjelder alle typer hus, både bolighus, hytter/turistanlegg, næringsbygg, institusjoner, idrettsanlegg mv.</p>
Tettbebyggelsens utslippsstørrelse	<p>Den maksimale, gjennomsnittlige ukesbelastning i pe (BOF₅) til tettbebyggelsens avløpsnett som oppstår i maksuke. Beregnes ut fra kunnskap om utslippskilder iht. NS 9426. (Kilde: EUs avløpsdirektiv)</p>
Maksuke	<p>Med maksuke menes største årlige pe (BOF₅) – døgntilførsel beregnet som gjennomsnitt av sju påfølgende dager (Kilde: NS 9426 og EUs avløpsdirektiv).</p>
Kommunens beregnede (potensielle) utslipp av avløpsvann i maksuke	<p>Den beregnet, maksimale, gjennomsnittlige ukesbelastning i pe (BOF₅) til det kommunale avløpssystemet som reguleres i denne tillatelsen, og som oppstår i den uka i året med forventet høyest belastning. Beregningene skal være representative for situasjonen på søknadstidspunktet og minst 10 år fram i tid, da tillatelsen uansett bør omgjøres senest etter 10 år. (Kilde: EUs avløpsdirektiv)</p>
Avløpsslam	<p>Avløpsslam er det slammet som felles ut ved rensing i et konvensjonelt avløpsrenseanlegg, og hvor ristgods er fjernet i forkant. Septikslam inngår ikke i denne definisjonen av hygieniske grunner. I boka om VA-teknikk av Ødegaard, omtales septikslam som en form for avløpsvann.</p>
Råslam	<p>Med råslam menes ubehandlet avløpsslam, dvs. slam som ikke har gjennomgått noen form for behandling. Fortykning og avvanning av råslam er metoder for forbehandling som finner sted på avløpsrenseanlegget for å redusere vanninnholdet i avløpsslammet før transport. Dette er aktiviteter som det er naturlig å se på som en del av driften av et avløpsrenseanlegg, og ikke som avfallsbehandling. (Kilde: Miljødirektoratet)</p>
Septikslam	<p>Septikslam er en samlebetegnelse for det som oppstår ved tømning av slamavskillere, septiktanker og tette oppsamlingstanker o.l. og som kan ha et vanninnhold på 95-99 %. (Kilde Bjarne Paulsrud, Vann nr. 4/1982).</p> <p>Septikslam inngår ikke i definisjonen av avløpsslam. I boka om VA-teknikk av Ødegaard, defineres septikslam som en form for avløpsvann.</p>
Overløp	<p>Arrangement for avledning eller måling av væskemengder. Utforming avhenger av funksjon og væskemengde. Overløp kan også anvendes om</p>

	<p>den vannmengde som avledes/måles. (Kilde: Vannordboken).</p> <p>Der begrepet 'overløp' er brukt i denne tillatelsen, menes både driftsoverløp og nødoverløp.</p> <p>Overløpets funksjon er at når den tilførte vannmengden overstiger kapasiteten nedstrøms, blir en del av vannmengden før til en avlastningsledning (overløpsledning) som normalt fører overløpsvannet til nærmeste resipient. (Kilde NV-rapport 222_2016)</p>
Driftsoverløp (også kalt regnvannsoverløp)	<p>Overløp som er etablert for å hindre overbelastning av avløpssystemet i perioder med så store nedbørmengder at avløpssystemets dimensjonerende kapasitet overskrides. (Kilde: Ødegaard, Hallvard (2012) Vann- og avløpsteknikk, Norsk Vann)</p> <p>Mest relevant for fellesnett.</p>
Nødoverløp	<p>Overløp som skyldes uforutsette hendelser i alle deler av avløpssystemet og som brukes av sikkerhetsmessige grunner. (Kilde: Ødegaard, Hallvard (2012) Vann- og avløpsteknikk, Norsk Vann)</p>
Fremmedvann	<p>Med fremmedvann menes det vannvolumet som tilføres avløpssystemet i tillegg til nødvendig spillvann/sanitært avløpsvann og evt. industrielt avløpsvann tillatt gjennom påslipp. Det er vanligvis regnvann, smeltevann, grunnvann eller drikkevann. Betegnes også som infiltrasjons- og innlekkingsvann ifølge boka om VA-teknikk av Ødegaard.</p>
Virkningsgraden til avløpsnett	<p>Det vi si hvor stor andel av vannmengden som når fram til avløpsrenseanlegget sammenliknet med det som oppstår.</p>
Blandprøver	<p>Er en prøve satt sammen av flere mindre vannmengde-proporsjonale delprøver tatt gjennom prøvetakingsperioden. Prøvetakingsperioden er enten ett døgn eller en uke.</p>
Ukeblandprøver	<p>Er blandprøver tatt over minst fem døgn innenfor en periode på maks syv påfølgende døgn.</p>
Prøvetaking	<p>Med prøvetaking menes uttak av en representativ prøve og all behandling av prøven til den er klar for analyse. Dette inkluderer transport og oppbevaring av prøven inntil prøven er overlevert til laboratoriet. (Kilde: Kommentarene til forurensningsforskriften kap. 14)</p>
Akkreditering	<p>Med akkreditering menes en offisiell anerkjennelse av en organisasjons kompetanse og evne til å utføre angitte oppgaver i samsvar med gitte</p>

	krav. I Norge er det Norsk Akkreditering som gir akkreditering. (Kilde: Kommentarene til forurensningsforskriften kap. 14)
Substitusjon/ substitusjonsplikt	Substitusjon betyr erstatning. Substitusjonsplikten innebærer at den enkelte virksomhet må vurdere sin kjemikaliebruk og gå over til mindre skadelige alternativer der det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe. Alle virksomheter som yrkesmessig bruker produkter som inneholder helse- og miljøskadelige kjemikalier, skal vurdere substitusjon.